

B
692-
695.

U.S. LIBRIS M. MICHIGANA

77 N 12

Handwritten text on the top section of the book spine, possibly a title or author's name.

Handwritten text on the first section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the second section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the third section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the fourth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the fifth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the sixth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the seventh section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the eighth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the ninth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the tenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the eleventh section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the twelfth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the thirteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the fourteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the fifteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the sixteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the seventeenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the eighteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the nineteenth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the twentieth section of the spine, possibly a chapter or section title.

Handwritten text on the bottom section of the book spine, possibly a title or author's name.

כ'לאו

פרקי אליהו בכללים קצרים
באותיות ובנקודות ובשאר דברים

נדפס ראשונה במדינת איטליא
על ידי צעיר המחוקקים קטן
התלמידים נודע בישראל שמו
שנת פר לפק ויחי נועם יי
אלדינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו

אמר אליהו בן אשר הלוי ראשכנני

סבר ביארתו בספר הכבוד עקרי דת הפעלים והשמות השלמים ושאינם שלמים ונקדחתם וקדחתם
 והסתבותם ולא נפל דבר מכל הדבר האב אשר יעדתי לזכר בס' הכל באכיד ה' הטובה עלי : וכסית כי
 בהרבה מקומות מספר האל קראתי בשם פרק שירה ופרק סמיים ופרק המדות ופרק השמונים
 ויעדתי לבאר בהם קצת הדברים הסתומים בספר האל כי היה ברעתי לחבר ד' פרקים הללו בסוף הספר
 ולא הספיק לי הזמן להשלים בעת ההוא : לכן באתי עתה לזכרם פה ולעשות מהם חבור בפני עצמן
 מעט הקמות ורכ' החיות : וכאשר חלקתי ספר הכבוד לארבעה מאמרים וכל מאמר ל'ג עקרים כן
 חלקו הכבוד הקטן הזה לארבעה פרקים וכל פרק ל'ג ענינים מתחלפים עד שיעלה מספרם לחמשים
 ושנים כמספר העקרים של ספר הכבוד אשר נתתי סימנם אליהם : ויהיה ענין פרק שירה
 לבאר בו דיני האותיות והקדוה כולם וקצת דיני הטעמים המפסיקים ושאינם מפסיקים : וחלקתי
 ל'ג שירים שקולים לסבה אשר תדע אחר כך בהקדמות : וענין פרק סמיים לבאר בו כמה הם מיני
 השמות הנמצאים בלשון הקודש ומצאתים יב' ואבאר כל מין ומין באר היטב : וענין פרק המדות
 לבאר בו כמה מדות יש בשמות כי יש מהם שיבואו לשון זכר בלבד ויש בלשון נקבה לבד ויש בלשון
 יחיד ויש בלשון רבים ויש שיבואו ליחד בלשון זכר ולרבים בלשון נקבה ויש להפך ובאופן הזה
 מצאתי בס' יג' מדות ואבאר כל מדת ומדת באר היטב : וענין פרק השמונים לבאר בו דיני
 שבע האותיות השמשיות בראש השמות ושימנם מש' וכלב' ומצאתי שמונים גם כן באופן השמות
 ואבאר כל שמונם ושמונם באר היטב :
 ומספם אשר לו נתנו עלילות אשאל שורני יוסר קמילות ויהיה עמדי בהלל וכלות :

הקדמת פרק שירה

אמר אליהו המחבר מאז באתי לזכר בדקדוק לשוננו הקדמם היא האבן הראשם לבאר
 הלשונות כולם ושמותיהן כולם לעלות אל מרבבתם כי מומה מחבתתם והתבוננות
 והקדוה קן קן סידרת אשר קבולם משליבות כך נעשו החיבות מאותיות ותבונות ואורותיהן ידועות
 ונקראות בשם והגני אפרסם ואתן כס כללים טכנים ומועילים באותיות לתחלקותם ולחמש מוצאתם
 ואבאר בכללם הקדוה כולם הגדלות והקטנות ודתיקם טונות וכללל זס' יבואר דין קדמם המפואר
 ובחוק ובקל' אתן לך משקל ודין ספרא אציע ורבינו אודיע וכוה גדול ברא וכונו גם נוה ואנס הוא
 ימוט מורכב אפשוט גם אתן לפעמים כללים בטעמים ואודיעך דרכים במשפטים ובמלכים ולכל
 אלם הדברים עד הנה מזכרים פרק' לחיבה שמו פרק שירה כי אשים בו דברי וכללי מאמרי
 כולם כלולים בשירים שקולים מזהב נחאדים למושך לב התלמידים ולחברעלם בפיהם וישורר
 בהם בטבתם כתיקם ובדרך כלבתם ויזכרו כללם כל ימיהם לעולם ושלם עטרת שירת כעיימי
 גמירות באמרוספר אכתוב בספר וכל דבר מגידות במראה ולא בחיזוק עשויות כמספתן
 וזו פרטן :

השיר הראשון	כמספר האותיות והלוקותם :	לשירם ולשמונים ולחמשים תוצאתם :
השיר השני	בדיני עשר הקדוה הנבדלות :	חמש מסן קטנות וחמש גדולות :
השיר השלישי	בדיני האותיות אשר הקדוה אותם :	לפעמים גדלות ופעמים בעלמות :

השיר הרביעי	כדיני אמתות יהלא :	כאשר בגד כפת יקים רעקו :
השיר החמישי	כדיני הדג סימן יפה :	החוק הוא אם רפה :
השיר השמיני	כדיני ספול ונקודתי :	והוא נקרא חסרת ומס היא עבודתי :
השיר השביעי	כביאור ספול במס עינים :	ואיך הוא נושא בקריאתו לסלסה פנים :
השיר השמיני	בקריאת הסול סימן זה :	לרעת מעי הוא נע או נח :
השיר התשיעי	כדיני אמתות חספה סאכלבנים נקראים :	ויס להס סלסה סוכאים :
השיר העשירי	כביאור אמתות חספה מיוחדות לחושפין :	מהס קצון או פתח או סגל עם סול ברופין :
השיר היללי	כחטף קצין דינים :	ואיך היא בחלק לשני מינים :
השיר היללי	כחטף סגל וחטף פתח ועבודתם :	ומקומות למינסבותם :
השיר היללי	לך סצר אפתח :	כסגל סכין חטף סגל וחטף פתח :

סליקו ססימינס :

השיר הראשון באמתות ומלוקקס נחום תבאחוס ונורכב חפתי תמועו ויחד וסתי תביעות ויחד בעתמועות אך כסאר סכתיס זולת סראשון וכל יתד במאקס תמועה כסוף סדלת :

אשא	לכבינא	אליכפיים	אלאל	אשרחסרו	בהשמים
לי	עזור כיום	וידי	חזיק	יתמוך	ימיני
יורה	לעבדו	לעשות ספר	אשר	יחיה	בסוד דקדוק מאור עינים
הלך	ורין נקוד	ראותינת ומש	פסם	לאור אוציא	כעחרים
ובכן	שלוש עשרה	ומירות א	ענה	יהיו	לזכרון בלוחותים
הומר	לשון קודש	באותיות אשר	עולים	לסך עשרים	ועוד לשנים
להם	חמשה אך	כפולים נק	ראו	סימן	מנצפך בא ברכתים
ורחב	פאת עמקו	לארכן ב	הפך	לעשות	כתב קודש יפה אפים

פירוט זא דעת הרלכע כי לא הוספו אמתות הכפולות מהס מנפך רק למיס אתס כספתי סתיבות ליפות הכתיבס כי מהס סכעומק סכ לאורך כזה כן מ ס בן ס ק סן :

יה	לקו כלם	לתוצאות הים	בחמש	מקומות ער	ברים בנתים
אהעח	נתיב גרון	וניבגיבה להך	מוציא	זסשרץ	לכין שנים
שביל	לדסלנת	בראש לשון וחדך	בומף	לבר בפה	ובשפתים
כלם	כאחר נח	לקו זי היו	שרש	תם שמוט	ביא פעמים

כל זק מבוחר ופירוט כלא פעמים זל חסן סורס ולא חסן סימוס כאשר סולן ומכאר :

כִּכְתָב שְׁמוֹ אֵלֶיָּהּ לְשֵׁמוֹשׁ בְּ- הָיָה אֶלְבֵּשׁ בְּרֹאשׁוֹ וְשָׂאָר בְּפְאוֹתָיו :
 וְעַף קֶצֶר חֶסֶד וְגַט לְמִשְׁ- מְשִׁים עוֹד יֵשׁ חִלּוּקוֹת בֵּם לְבַר- הַשְּׂתִים :
 יִהְיֶה בְּבִי נֹחַ וְרַפְּיוֹת אַח רַעַה וּבְגַד כִּפְתָּהֶם לִי- קָחוּ בְּכֹלִים :
 חֹק בְּלִי רַפִּי טַס־שֶׁקֶץ נֹד- זָלִים אֲשִׁיר בְּכֹל אֵלֶּה כְּמִצְדָּתֵים :

פירוט בפאותים במשי פאות כי חלכס לא ישמוטו רק כראש אבל סאר סאותיות ישמוטו כראש
 וכסף ופי לכד קשתים כל זולת מהם סחלקו לחום מוצאות ולסרס ושמוטו עוד כחלקו לסאר חלוקות
 בעון יהיה המיוחדות לכמות כמו שיתבאר כסיר סליפי ואלדעם מיוחדות לרפיונות רוצה לומר
 סלח יקבלו דגם והם תמיד רפים אעפ"י שאין עליהם רפי וכג"כ כפת יקבלו דגם ורפיו וכוס סקין
 כזולתם יקבלו דגם אבל לא רפיו וכל החלוקות סאלס אכאר כסירות סכאות :

חשיר הסני כביאר סנקודות העסרה אשר חום מהן גדולות וחום מהן קטנות והוא סיר
 מרוב עופוטי :

אֲשִׁירָהנָא	שִׁיר כְּבִדְרוֹת	בְּאֵר הַטֵּב	וּבְלִי חִירוֹת :
וְאֶבְאָר עַ	שֵׁר הַנְּקֻדוֹת	אֵידִ כְּחֻלְקוֹ	לְשִׁתֵּי יִירוֹת :
חֲמִשׁ מֵהֵן	אֲנָשֵׁי מִדּוֹת	חֲמִשׁ מֵהֵן	כְּגִמְדוֹת :
חֲמִשׁ הַגְּדוֹד	לְדוֹת הַחֲמֻדוֹת	אֵלֶיָּהּ הוּא	טוֹב מְגִדוֹת :
יִהְיֶה אַחֲרָי	הֵן מֵתִמִּידוֹת	נְחִים נִסְתָּ	רִים נוֹסְדוֹת :
וּמְדַגֵּשׁ	הֵן בְּפִרְדוֹת	רַק אִם בֵּט־	עַסְהוֹ עוֹמְדוֹת :
וּבִעַת הֵם לְשִׁ- נָא	בְּצִמְדוֹת	אוֹתוֹ מְכִי-	עוֹת וּמְבִדּוֹת :

כל זה כמעט מבואר ופירוט אבשי מודות תנועות גדולות עמודות פירוש תנועות קטנות מן
 ומגדים כמגדלותיך וסימן התנועות גדולות אל"ף ים הלא טוב ופניד אחת מאחתות סל"ו
 נחות וכסודות אחריון לכן הם כפרדות מהיגש רק אם טעם התיבה גומד תחת התנועה גדולה
 כמו למוס ימס ודומיהן וכן מניעות סאלס רוצה לומר סאלס סאלס תנועה גדולה סאל בע לעולם :

חֲמִשׁ בְּנוֹת	הֵן מוֹלִידוֹת	כְּסָרִיד	הֵן	כְּנֻקְדוֹת :
וּקְשׁוֹת לָג	דוֹלוֹת עוֹבְדוֹת	הֵן הַפּוֹכֵן	עַם כָּל אֵירוֹת :	
אַחֲרֵיהֶן דַּ	גַּשׁ מְכַבִּידוֹת	אוֹ לְשׁוֹא נַח	הֵן מוֹלִידוֹת :	
אֵךְ אִם בֵּט-	עַם נְלֻכְדוֹת	רְפוֹת אַחֲרֵי	הֵן נְאָנְדוֹת :	

פי' חאם התיק אשר סימנם כמריקן סן ככות לגדולות ומסרתות לכן כי כמקצמות אשר לא עכל לכא תב'

כשתדעם או מלא כח הדין לכא עס אז יבא התנועה קטנה וזהו עבודתן וסם הספק בכל דבר
ואסתנועות גדולות כיתמיד אחריקן דגם או מלא כח הדין אס בטעם סן נלכדות לל סקטעס קחת הדין
או יבא סרפ' אחריקן כמו ויבן וימח גבר בית נדומים ספי סקן מלעיל יבא אחריקן סרפ' :

עס יהוא א' נס מת יחדות אך בסגול נס בלל מורדות :
יש בפעלים ויו נפקדות נס בחי ע' ין בעת ידות :
במקום שורק שלש נקדות ולמסורת יש בססודות :

פירוש לא יבא אותיות יבא אחר התנועות סקטנות מן עס הסגול סן מורדות בכלל זה כי יבא
אחריו לרוב כמו דבריך דברים וכן אגלס יבלס וכן יש פעולים סתפקד מהן הויו כמו סקדים
סלפס וכן כעתידי מנחי העין כמו ויקמוימכו ככולס כ' סרפ' אחר סתנועת קטנה סלא סדין
ויס סקן סדות נבעלי סמסרת למס יבא סן ולין למדקדק כהן עסן :

חשיר ססליפי כדכי אותיות או' ססקרלות אותיות כנסימס והא סיר מורכב מסרני
תנועות ויתד וסתי תנועות סתי תנועות ויתד וסתי תנועות ע'ן כי אסמרס סבת :

מזמור לאליהו על עלמות הוסר עלי אוי ה' עלמות :
זהו מקורא אותיות כשימה המה אלי דבור דומות לאמות :
זכות אלי חמש קולות גדולות בעת אשר המה נחזות ודומות :
אלף הלא תורה קמץ ואפן בלבד בשרשיות אך לא באמות :
נס עת אשר תבא חלוף להא ויו בסוף ובאמצע פעלים ושמות :

פי' על עלמות סס אותיות או' כידרכס נכוח ולהתעלס באמצע סמולות וכספן ולא תנזיסם באחת
מהווצאות רק כנסימס וכעל ספר יצירה קרא לסן אמות הדבור כי לא תוכל לבטא אחת מחמש תב'
אס לא סיסויסם אחת מלאותיות או' כגון סאלף תורה על סקמץ סלפכו ודקא אלף סרסית ולא
סמוליות כמו קרא קרלת וגם סאלף אסר תורס תמורת ס' או ויו כסוף או באמצע ספעלים וססמות
כמו וקאס סקן וראמה ויסכס קראן לי מורא כמטרס לסן נדומיםס :

היו עלי חולם חסר ופלא הנם במסורת דורשי רשומות :
נס כן עלי שורק עם ויו כתובה כי איך בלי הויו שורק משימות :

פירוש הויו תורס על חולם ולפעמים סיא כתובה ולפעמים אינה כתובה חס על פי סמסרת
ותורס גס הן על שורק וסיא תמיד כתובה כי לא יתכן לסיס סורק כלי ויו :

היוף עלי חירק תורה ובאה אחריו כתובה רק בקצת מקומות :
תכן שני מיני חירק בנקוד גדול וקטון הן כשתי תאומות :

24

גִּסְכֵּן עֲלֵי צְרִי אֶבֶן יִסְדֵּית
אֲדִישׁ פְּלִיטָה גַם הַשְּׂכִים וְתַגִּיד
אִו יוֹד אֲשֶׁר תּוֹרָה רַבִּי סְבֻמוֹת :
הוֹלְכִים כִּרְעִיָה אַרְחוֹת עֲקוּמוֹת :

פִּירוּם הַיּוֹד תּוֹרָה עַל דִּירָק אֲבָל אֵינָה כִּתְּבָה דַּק בְּקֶצֶת מִקּוּמוֹת כִּי סָמִי מִיֵּי חִירָק הֵם הַלֹּחַד עִם
ס דֶּר וְהָאָה תַּנּוּעָה גִּזְלָה וְסָמִי בְּלֹא יוֹד וְהָאָה תַּנּוּעָה קִטְנָה כַּמְבֹאֵר כְּסִיד סִלְפִּי זֶה וְסִיּוֹד תּוֹרָה
גַּם סָן עַל כִּדֵי אֲבָל דִּירָק כִּסְהִיּוֹד פִּרְסִית כַּמוֹ בֵּית סִ' עֵינִ ס' וְדוּמִיָּה וְכֵן כִּסְתִירָה עַל רַבִּי כַּמוֹ
דְּכִרֵי דְכִרִיָּה דְכִרִיָּה דְדוּמִיָּה ס' אֲךְ יִשְׁמַח לְכִים אַרְחוֹת עֲקוּמוֹת רֹזֶה לְנֹמֵר יִבְאִים מִן הַכֵּלָל
כַּמוֹ אֵל יִקְיֵל לֶה פְּלִיטָה סָמִים וְסִלְחָה וְתַגִּיד לְבֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְרַעִיָּה סְדוּמִים לְסָם :

אֱלֹהֵי בְּקִדּוֹת הֵן חֲמִשׁ גִּדּוּלוֹת
פִּתַח וְסִנּוֹל חִירָק אֲךְ בְּלֵי יוֹד
כִּי נִמַּד שְׁלוֹה אֹתוֹת לְגוֹפִים
עוֹד יִשׁ נִקְדְּדוּ וּמִשְׁרַת לְכֵלָם
חֲמִשׁ קִטְנוֹת עוֹד לְהֵן מְדוּמוֹת :
חוֹלָם וְקִבּוּץ בֵּן נִקְבּוּ בִּשְׂמוֹת :
אֱלֹהֵי עֲשֶׂר הֵן לְהֵן נִשְׂמוֹת :
הֵן עוֹד אֲשׁוּרָר בְּהַ שְׁרִיזוֹת נְעִימוֹת :

כֵּן זֶה מְבֹאֵר אֲךְ הַנִּקְדָּה הַמְּשַׁרְת לְכֵלָם הֵאָה הַסִּלָּא וְיִתְבַּאֵר דִּינֵו כְּסִיד סָמִי וְסָמִי וְסָמִי :

הַשִּׁיר הַרְבִּיעִי כִּדְיֵי אֲתִיב' יִהְיֵא כַּסְמֻכְס לְכַבֵּד נֶפֶת וְהוֹא שִׁיר מִרְכַב כַּמְסָל כְּסִיד סְרַאֲמָן

אֲטָקוֹל בְּמִשְׁקַל שִׁיר בְּמִנְהַג יְהוּא
רַפָּא יִרְפָּאֵהוּ בְּצִדְהוֹ לְבָד
בְּפִיק וְגַם מִפְּסִיק וּמִרְחִיק דְּחִיק
עַת בֹּא בְּגֵד כֶּפֶת
אִם יִשׁ מְבַטֵּל לוֹ
אַרְבַּע מְבַטְלֵיהֶם לְסִפְתָּהוּ :

פִּירוּם מִתְּכַבֵּד אֹתוֹת יִהְיֵא כַּסְמָן כַּחַת הֵן מִרְפִּין כַּבֵּד נֶפֶת הַבִּאִין אַחֲרֵיהֶן מִן כְּסִים סָם אַחַד מִד' מְבַטְלִין וְסָם מִפְּסִיק וּמִפְּסִיק וְדִחִיק וְאֲתִי מִרְחִיק כַּאֲשֶׁר קוֹלָךְ וּמְבֹאֵר :

מִפִּיק בְּעַת תּוֹצִיא לְאֹתוֹת וְיָה
הֵהָא וְלֵה גִפִּין וְאַלְיוּפֵי בְּמֵו
אֲךְ בֹּא אֲרִבֵי בָם וְקוֹת וְחֵו וְשִׁ
אֲךְ אֵין לְאַלְף דִּין לְהוֹצִיאָהוּ :
הַיּוֹד וְחֵי בְהֵם וְכֵל דְּוִמָהוּ :
לֵיו בְּהַ בְּרַפְיוֹר וְכֵן חֲשִׁבּוּהוּ :

פִּירוּם דִּין מִפִּיק לֹא בְּאִמּוֹר דַּק עַל אֹתוֹת וְיָה כַּסְתְּרִיאִים מִן הַפֶּה כַּסּוֹף הַפֶּה כַּמוֹ וְלֵה גִפִּין וְכֵן אֲבָל אֵין לְאַלְף דִּין מִפִּיק כִּי אֵין מִיִּבְאִין אֹתָם מִן הַפֶּה כַּסּוֹף הַפֶּה וְסִלְחָה וְנִסְלַח יִבְאִים מִן הַכֵּלָל וְסָם אֲרִבֵי בָם וְכֵן וְנַחֲסִים לְרַפִּי זֶה :

שְׁנֵי שְׂמוֹ מִפְּסִיק כְּכֹל שְׁעַם אֲשֶׁר
וְרַקָּא וְהַסְגוֹל וְהַסְרָחָא תְּבִיר
יְפְסִיק דְּבֵר עֵינִין וְיַעֲמִידָהוּ :
אוֹלָא וְכֵל וְקַף אֲלֵי מִיָּתְהוּ :

פֹּר וְקָרְנֵי פֹר וּשְׁלֹשֶׁת יָתִיב פְּסִיקוֹ וְרִיעַ לוֹ וְהַלְגַּרְמֵי הוּא תְּלִשָּׂא וְנִרְשִׁים רְבִיעֵם פֶּשֶׁט אֲתַנַּח וְסוֹף פְּסוּקִי גְבוּל קִצְהוּ

פירוש המבטל הפני הוא המפסיק רוצה לומר כל טעם אשר יפסיק ויכריזל בין דבר לדבר כגון ודקא ונביל וכו' כלם טעמים מפסיקים וסלגרמי הוא רעאן של פסיק ואין הפרש ביניהם רק מהפסיק יבא אחר ישר אחר והלגרמי יבא בין שני ימרים :

אֲתִי לְמִרְחוֹק לְבַר לְהֵא לְחוֹק בְּסוֹף וְנוֹסַפֶּת וְלֹא שְׂרִשְׁהוּ אִם הַ שְׂתִימְלוּת בְּטַעַם מִ לְעִיל בִּין זֶה וְזֶה מֶלֶךְ וְיַכְדִּילְהוּ רַפִּי אִוִי בִטָּל אֲבָל אִם יִהְיֶה בֶסֶם לְרַע אִין דִּין לְהַכְחִידְהוּ

פירוש המבטל הפנימי הוא אתי למרחיק רוצה לומר כשטעם המלך שסופה הא יבא רחוק מטעם סמולק שראשם בגד כפת עד שכן טעם זה לטעם זה מלך אחר רוצה לומר תנועה אחת ולא יותר אז מכריז סמולק כיניקס ויבטל הרפי אבל אשתהים סמולק שראשם בגד כפת טעם מלרע אז לא יבטל הרפי כי יהיו ביניהם שני מלכים וצריך שתהיה קפי כלתי שרשית רק כוספת כמו ואעידהם אבל אם היא שרשית לא יבטל הרפי כמו וס' עכס כי דומים :

הוּא בְּפִועֵל אוּ בְכַח חֲרִי קִמְץ אֲבָל סְגוּל בְּלִי הוּא הוּא אֲךָ לֹא בְגַד כַּפֶּת לְבַר כּוֹלֵל אֲבָל בַּל הִי עֲלוּלוֹת לוֹ לְהַכְבִּיסְהוּ עֲרִי וְהַשׁוּרֵק עֲלִיהֶם אִין גֹּר אֲתִי לְמִרְחִיק לְהַרְחִיקוּ

פירוש בכח או בפועל כתובה או בלתי כתובה סתמם כמו בתיק פרעם סלתי בתום כמו ועבדיך הוא אבל אחרי סגול היא כתובה לעולם ולא יבוא כלל בלי קי' כמו משגם ססך ופי' כל העוללות פרט לאחצה' אבל על הצרי והשורק לא נמר דין אתי למרחוק כמו כוכבי בקר בדני בה דומים אף על פי שהטעם אתי מרחיק אינו מבטל הרפי :

דְּחִיק וְהוּא בְּהִי בְּמִקָּף עִם זְעִיר סוּפּוֹ בְּאוֹת הוּא וְכֵן הַפְּכָהוּ מְלֵה וְסוּפּוֹ הוּא בְּמִקָּף אֵל זְעִיר רֵאוּשׁוֹ בְּאוֹת עֲלוּל לְהַחְזִיקוּהוּ בֶסֶם זֶה עֲלֵי קִמְץ וְסְגוּל גַּר אֲמַר אֲכֵן מְבַטֵּל הוּא בְּהוּ הִי הִי הוּ

פירוש המבטל הרביעי הוא דחיק ורוצה לומר כשתבא דחוקה מלה זעירא שסופה סי' כמקף אל מלה שראשם בגד כפת כמו מה-בצע זה בני דומי' וכן להפק כל מלה שסופה סי' שתמקך במקף אל מלה זעירא כמו תסכה-כה ועם-כן דומים ולא כאמר זה על בגד כפת לכד כי גם על כל אות סגול להחזיק רגם וכן טס' שק' כוזלים כמו ואעשה-שם אינכה-כא דומי' וגם זה לא כאמר רק על קי' שלפניה קמן או סגול וכן אמרו במסורת כל זעיר דמקף רגם בר מן ארבעה מלכים נסמין או אי או אי :

פמיק ותם מפסיק בדגש קל קרא דחיק ומרמיק מאד חזקהו

זס מכוואר וקטעס יכוואר לך כסיר טאחר זס :

עוד מ בלי אלה מבטליש וזן	דרך מנקדים יש להרגילהו
תיבה אשר ראשה שתי בגד כפת	אמנם הנאי הותכה והא אתוהו
ראשון יהי בשוא וצריך ל היות	שני כמו ראשון במוצאהו
שונים במוצאו בלי נקוד שוא	אין בם אוי כח להשבייתהו

פירוש הנקדים במונים עוד סכל תיבה שתחילתה סתי אחריתיה כפת יכולת הרפי אעפ"י מיסוס לפניהן יהא אבל בתנאי מיסיו סתי אחריות של בגד כפת ממונא אחד וסתתים סראשוכ נקודים כפולא כמו בהכחדי כפרעה כי במקלי עברתי ודומיהם אבל כפארכס ממונא אחד אז מכוטל הרפי כמו מושלך קראו כפתים ודומיהן וכן כפאין הראשונה כפולא כמו וסול אשס ככתלים יכולת הרפי :

אלה לחזק יהוא לבר יוצא וזר בקש במסורת ותמצאהו :

פירוש אומרים במסורת כי סמנה יוצאים מן הכלל ספס דגמים אחר יקו"ל זלת מכוטל כמו כי גאחגאס מי כמוכס נאדר כקדס וכו' כקס במסורת ותמונא האחרים :

השיר האמיתי כדני הדגש לרעת איזס הוא קל או חזק והוא סיר מרובע ומחלק ומורכב מיתד וארבע קנועות ושמו בקרבנו :

אחיה את דעי בשם האל רועי	והוא יתן ישעי	לישר מעגלים
לבבי אודיע ודקדוק אביע	בדגש אציע	פרטים וכללים :
יחלקו נתיקים ודגשים לחלקים	קצתם עתיקים	קצתם נחשולים :
הלא דגש הבא בראשית התיבה	וכן אחר השוא	שניהם הם קלים :
ולכנגד כפת הוקצה ולתקון יצא	וחזק גם נמצא	בטס שקץ כוזלים :

פירוש שני מויני דגש קל וחזק הקל הוא הדגש אשר בראש התיבה כמו בראשית כרא ודומיהן וכן הדגש הבא אחר שוא כמו וזכור תזכור ודומיהן ולא יבא רק כבגד כפת לתקון הקריא ולהקרות סארכס רפויים כי אולי יחשוב האדם שהסופר הסמיט הרפי אבל סדגס חזוק יבא בכל האחריות וזלת כגד כפת כי גס באתם אשר נתתי סימנס טס שקץ כוזלים רונה לגמר כי ז"ל סאותות סאלה מקבלים סדגס חזוק אבל לא סקל לפיכך לא יכאו לעולם רפויים כמו סמוכאר כסיר סלפני זס :

הלא עזיקרא בעת יבא אחרי תנועה כי מורה שמונה הברלים לחסרון נון שרשית בסוף גס בראשית וגם נון שמרשית כנן הנפעלים :

חזק ורמיק מאד חזקהו

פירוש הדגש החזק הוא כבד אחר האחת התנועות וכו' מורה על אחי משמונת דברים כמו שמכאן
ומלך: סוף הוא לחסרון בן שרשית כמו חסרי ע"א וכן בסוף כמו מן נתן כאמר בתת ולחסרון כן
שמונות כמו נוכחית משה הראוי מן בית מן מדה וכן כשפעלים כמו אפקד יפקד וכו' הדגש סכפ"ח
מורה על חסרון כן נפעל הראוי אפקד יפקד וכו' :

וְמוֹרָה עַל עֵינַי בְּבְרוּחַ הַבִּינָן וְהִיא זֹה קִבְּיָן לְעֵינַי הַפְּעִלִים

השני מורה על כבוד סבין כמו בכין פיעל ופיעל ותפעל מהם תמיד דגשי עין ספעל :

וְשִׁימוּחֵי עֲלֵיהָ לְהוֹרֹת בְּמִלָּה עֲלֵי אֹתָהּ בַּת גִּילָה לְרִמְיוֹן הַכְּפֹלִים

הסלישי כשיהיו שתי אותיות דומות על הרוב תחסר האחת ותדגש הסכית לסורות על ארזתה בת גילס
לרמיון בורת הכפולים סכות סכותי וכו' :

הֲלֹא הִיא הִירִיעָה וְגַם הִיא הַקְרִיאָה בְּדָגֶשׁ מוּבָאָה וְכֹלֵב כְּמִגְלִים

הרביעי כל סף סדיעה אחרי דגש כמו הכית סדול וקדוים וכן אחר סף סקריאש כמו הקסל
תקה אחת הדור אתם ראו וכן באותיות כ"ב סמגלים עירוש סמורים על דבר ידוע כמו בבית
ככית לבית תמיד דגש אחריהם כמו סיתכאר כפרק סמנטיים :

אָמַת אֹתָהּ נִסְמָכָה לְיוֹי הַמְּהַפְּכָה בְּדָגֶשׁ הוֹלְכָה בְּזוֹלַת הַמְּכַשְׁלִים

החמישי כל אות ססמיק אחר ו' הסיפוק היא דגש כמו ויאמר ותאמר וזאת המפעלים כאמר
יתכאר כסיר קשיעי :

שְׁתֵּים הֵם עֲלוֹת לְפֶאֱרַת הַמְּלוֹת תְּנוּעוֹת הַגְּדֻלּוֹת בְּבוֹאֵן בְּגוֹבֵלִים

כמו בן הוא מובא באמצע התיבה באות נקוד בשוא לפאר המלים

ספשי הדגש סכא לתפארת הקריאה וסוף ככטתי אופנים האחד כפיכואו אחת מהתנועות
בדוגמגלים לל כ"סף כישורא חדלו הרים כולנו וכן תחת אות סואית כמו ספשינו עקבות דומים

בְּתַנְהוּוֹ שִׁי הוּא תְּמוֹרַת אֹתָהּ שִׁוּא וּבְמִקּוֹמוֹת שִׁהוּא לְסִפְרֵי נַחֲדָלִים

השביעי סכא תמונת יסוף וקורן אותה דגש תמורת הנח כמו קרטה גלס הראוי קרטה גולס
על מסק! מלכס וכן ופעורי כנים סראוי כצים :

וְזָכּוֹר בִּי יִבְאֵר עַל מְקוֹם תִּיּוֹ הַתְּפִעַל וְגַם בּוֹן כָּל פְּעַל בְּתִיּוֹ שְׂרָשֵׁי מְשָׁלִים

סמייכי סכא לסורות על חסרון תי' התפעל כמו אל תטמאו סראוי תתמאו וכן כל סרש סלמא
ספעל סלנו כמו סכרתי סכתי סראוי סכרתי סכתי דומים :

מְקוֹם הַחֲסָרוֹן וְדָגֶשׁ לוֹ אַחֲרוֹן וְלְהַפְּךָ יוֹרֵךְ מְלָכִים הַגְּדֻלּוֹתִים

פירוש

פירוש תמיד סודגם מורה על האות החסרה לאחריו ולא לפניו. אבל התנועות כגדלות ויודו להסד
 כי תמיד הם מורים על האות שלפניו כמו אדע אבב. הצרו מורס על קיוד שלפניו:

יהי שירי תמיד לזכר כל תלמיד ועל ידו צמיד יהב המטקלים

זכב המסקלים פירוש יתן ופוא בני מטריא יז כמזין כתי משקל זה הסיר:

השיר הסמי כביאוד קפת דיני הסוא איך הוא מסרת ומאז מורכב מכ תנועו ויתד וד תנועות:

אלה	מלכים העשרה	המו	לכים בהברה
חמש	משרתות לחמש	קטון	לגדול בשורה
אחד	משרת אל כלם	ושמו	שיא ולכך נברא
יצא	ויבא לפניהם	ולא	חריהם אל עורה
יבא	פעמים בארובה	גם בא	פעמים בקצרה

פירוש המלכים העשרה הם עשר התנועות שהם חמש גדלות וחמש קטנות וכולם נקראים מלכים
 אעפ"י שהקטנות מסרות לגדלות במבואר כבוד שבי וסמאל הוא מסרת לכלם ויבא לפני התנועות
 ולאחריהם כמו פקיד פקד ופי' בארובה ובקצרה שלפעמי' הוא נע ולפעמי' נח במבואר בשיר ח':

תחתיו	לעולם לא יבא	נגון	וטעם הסברא
גם לא	שנים בתחילת	תיבה	בכל ספרי מקרא
גם הוא	בסוף תיבה לא בא	רקעם	בגד כפת בתרא
אין	לבר קושט ויש וישק	המה	משגין הסדרא

כל זה כמעט מבואר ופי' עס בגד כפת בתרא בסוף תיבה כמו חסב ויכך מסרת אל תוסף ותמיד
 קן דגמין כדגם קל חוץ מן הסף בתבא גם רפויס בסוף תיבה עם סוא וזה כשהיא לכנוי הקב' כמו
 ידך רגל' גם כשהיא סרסית כמו דרך המלך כלך. אבל קיט' ישט וחסק משגין הסדר כי הם כשוא
 ואינם מבגד כפת:

תיבה	בסופה נח נראה	אינו	לפניו בר מצורא
בית	יחיד לא יבנה	כי אין	בידו הגבורה

פירוש בסופה נח נראה כל אות שאינה מילתיות אחר' שהיא בסוף תיבה כלי קיוד כמו ריש של
 סמר למד של אבל ולא יבא לכולם סוא לפניסם ופי' בר מצורא סגן מלסן לז' ופי' בית יחיד
 לא יבנה סלא יבוא ממנו מלס כי מואר התנועות ככל לעשות מלס כמו כי גם חף אז כל ודומיקן:

יש לו	שלשה שתפין	די	עשו עמו חברא
קמץ	דפתח גם סגול	עמם	יהי חטף נקרא
במר	ועיד לי ואחת	כי עוד	לכל אחד שירה

כל זה מבואר ודיני חטף קמץ והפ' חטף סגול יתבאר כל אחד בשיר המיוחד לו:

השיר

השמיני כביאר קריאת השוא ח'ך הוא נוטף למלמס פנים וסוף סיר מורכב מיתד וארבע תנועות ויתד וסתי תנועות :

בְּקוֹל צִהְלֵה נִרוֹן	זְמִיר אַעֲנֶה	שׁוֹא בְּתוֹנְעָתוֹ	לֵב אֲמַנֶה
בְּשֵׁלֶט אֲזַפְּנִים	קְרִיאָתוֹ	וּבָהֶם יִתְחַלֵּף	וַיִּשְׁתַּנֶּה
בְּעֵת יבֹא פְּשׁוּט	אֲזִי תִמִּיר	לְפִתַּח גְּדוּל הוּא	קֶצֶת פּוֹנֶה
אֲבַל אִם יבֹא בְּ	עֵינֵי אֲצִלוֹ	תְּנוֹעָתוֹ מִמֶּשׁ	אֲזִי קוֹנֶה

פירוש השוא נקרא במלמס אופנים. כאשר הוא קריאתו ששטוס וסוף נוטף קצת לקריאת הפתח אבל אם יבא אצל השוא בעיה אז קריאתו בקריאת הפתח ממש כמו דבר בליעל ס'ליך ונשכס קורין אותם כאלוהן בפתח ממש דבר ונשכס ודומיהם :

וּלְפָנַי אֲזַיֵּן	גְּרוֹבוֹת	קֶצֶת לְקְרִיאָתָם	בְּקוֹל עוֹנֶה
וְעַם בְּעֵינֵי יבֹא	בְּהֶרְחֵבָה	בְּאֵזַת הַגְּרוֹן אֶ	חֲרִיו חוֹבֶה

האופן שמי כשיבא הוא לפניו אהסע קריאתו נוטף בקריאת אותה האות כמו תאנס קריאתו נוטף קצת לפני וכן יסי אור קריאתו ששוא נוטף קצת לחירק אבל עם אציה קורין אותה בקריאת אותה הגרון ממש כמו תשי נפשי יחי שמו לשלם קורין אותה תיחי יסי וכן דעו איהם קורין אותה דועג

וְאִם לְפָנַי הַיּוֹד	שׁוֹא יבֹא	אֵלַי חִירָק נוֹשֶׁה	קֶצֶת מְעַנֶה
אֲבַל אִם אֲצִלוֹ	הִיָּה בְּעֵינֵי	בְּרִירוֹ הַחִירָק	שִׁמְעַ מִיָּבִיָּה
וּכְאִשֶׁר בְּיַד יְ	הִיָּה חִירָק	שׁוֹא וְהַ יַצֵּא מֶ	כֹּלֵל הַנֶּה
שֶׁאֵר דִּינֵי בְּעֵינֵי	וְהַמְתִּינִים	בְּפֶרֶק הַשְּׁעָמִים	לֵךְ אֲשַׁנֶּה

האופן השלישי כאשר יבא שוא לפני יוד הוא נוטף קצת לחירק כמו ויעקב ויוסף וידעו ככולן קריאתו הונו נוטף לחירק ואם אצל השוא בעיה אז קריאתו כבירור בקריאת החירק כמו ביד משה ואהרן ודעו כי אלדים קורין אותה ביד ודעו בחירק אבל כאשר סיוד נקודה בחירק אז קריאת שוא בקריאתו השטוס כמו וישראל אהב אעפ"י ששוא בעיה אין קורין אותה בחירק :

השיר

השמיני כביאר מתי נקרא השוא כע' אז כח וקוף סיר מורכב מיתד וסתי תנועות ויתד וסתי תנועות :

אֲשֶׁר נִקְרָא מְשֻׁרָת לִּי מַלְכִים בְּנֵי הָאָלֶךְ לְהַנִּיעוֹ דְרָכִים

פירוש השוא נקרא משרת למלכים כמו באר בסיר שמי ואומר כי בחמסס דרכים מנעושים את השוא כאשר סוף ומבאר :

לְכֹל חֶבְאָ בְּרֵאשִׁית יִבְיָה וְהוּא בָּהּ לְעַקֵּר אֹזֵן לְאַחַד הַ צְרָכִים

הדרך הראשון הוא כל מה שהוא כראש התיבה בין שהוא תחת את
סרסית או שמונית הוא כע כמו ואם שלט אלה ודומיהם :

יְקַדְמוּהוּ חֲמִשָּׁה הֵן גְּדוּלִים וְהֵמָּה אִין בְּמֵאֲרִיכִים מְשׁוּבִים

דרך השני כפיכא לפניו אחת מחמש תנועות גדולות כמו שמרו טומרים
ויסבו פיהם ויכלון ודומיהם הוא כע וקצועה גדולת שלפניו במשכים במאריך :

הַלְכָהוּאֵת לְאֹתֵיזוֹת חֻקוֹת וְהוּא תַחְתָּם לְדַמְיוֹן הֵן נְסִיבִים

דרך השלישי שהוא שהוא תחת את העסק לדמיון הנסיכים שהוא שתחת הנון כע
כי היא העסק וכן דברו וספרו ודומיהם :

וְכִן הֵיזָבֵל שׁוֹא שְׁנֵי בַעַת בֵּא בְּתוֹךְ תִּיבָה שְׁנַיִם בָּה סְמוּכִים

דרך הרביעי כפיכא פני שואין בארוב התיבה הראשון כח והשני כע כמו יסמענו ילמוד ודומיהם

הוּא בְּסוּף שְׁנַיִם נֶחַ אֲבֵל רֵאשׁ לְעוֹלָמֵי עַד שְׁנַיִם לֹא כְרוּכִים

אכל כפיכא פני שואין בסוף התיבה הן שניהם נחין כמו שמרת
ויכך אכל בדאש התיבה לא יכא לעולם שני שואין זם אחר זם :

לַעַת הוּא בֵּא בְּרֵאשִׁית הֵן דְּמִיּוֹת וְהַנְּבִי הוּא אֲשֶׁר מוֹרָה גְבוּכִים

דרך החמישי כפיכא פני שואין דמיות או לזו וסראשונס או הוא כע
ומלת הנבי מורס הדרך לכבוכים :

וְאַחֲרֵיהֶם לְעוֹלָם אֹת רַפְיָה שְׁתֵּים עִם שְׁתֵּי הֵמָּה הַפְּכִים

פירוש אחר כל חמש מיני שואין הללו יבא לעולם רפי חן מכמלת טקיס וספי
ספתין דעשים אחר שוא כע :

יַפְצוּקֵי יְנֵי דִיבִי וְחֻקֵי בְּתוֹךְ שִׁירִים לְפִנְיָ עֲרוּכִים

פירוש עוד יש לשוא דינים רבים ויבוארו כפירים שלפניך

חֻק וְאִמֶץ בְּנֵי וְלִמּוֹד וְזִמְרוֹה מְפָרְשִׁין מְשֵׁרֵת לִּי מְלָכִים

השיר התשיעי כריני אנתיות אחעה ואיך הם מכלכלים כל הנקוד וסא סיר מורכב מסתי
תנועות ויתקד וסתי תנועות על מסקל יטל אלדים חו וכל :

אֶקְרָא אֲנִי אַחְעָה מְבַלְבָּלִים הַזֹּרֵסִי יְסוּד נֶקוֹד וְהַכְּלָלִים
בְּלָתִם נְתִיב נֶקוֹד וְאַרְחוּתֵינוּ מְבַלְבָּל דְּבַר מְבַשׂוֹל מְסִיקָלִים

להם שלשה אר- ימים תמיד אין מי אשר בינם יהי משלים
 אחד שמו חירק ודלא יקדים לעזור משנאיו ל- עשות מלים
 סגול ופתח י- לכו תחתיו לעבוד עבודתו ורו באלים

כל זה כמעט מובחר ופי אחד שמו חירק כל הסגול האחד של אהבה הוא החירק והוא לא יעזור
 לסגול לעשות מלה כי במקום סיבא בחירק תחת שאר האותיות כמו ישמור תשמור כשמור וכר לא
 יבאכן עם אותיות אהבה רק יבא במקומו פתח או סגול כמו ישמור יעמוד ואסוף תאסף:

שני שוא נקרא ודלא יורד תחתם יחידירק במקלהים
 קורא לעזרתו שלשרעיו קמץ והפתח והסגולים

פירוש הסגול השני הוא הסגול הפשוט כי לא יבא תחת אהבה רק אחד משלש רעיו סגול קמץ
 והפתח והסגול עם חן ומכנס אופנים יבא הסגול הפשוט כמו טיקבאר בסיר סאחר זס:

שובא שלישי הוא שמו דגש מן גו יגרשחו ומפילים
 רצה כמו כן ריש שובא דגש היו לאחעהר ובו מושלים
 ומג- רשים אותנו ובא לגור בין ה נקדים ה אמללים

פירוש הסגול השלישי הוא סגול כזה כמתפרה גם כן סר"ס זס מכס אהבה וחמש אותיות אלס
 זגרישים הדגם מתקם והוא הלך ויוטב תחת הכקודות סקמטת סלכביס כמו סגולך מובחר:

בו שר גבו ישע קשניהם למקום גדולים הם או עולים
 פתח יהי קמץ והחירק ישוב אלי צרי ככפעלים
 קבוץ לחלים י- עלה מעלה פן י- היה נקוד בקלקולים

פירוש התנועות הקבוציות או לתנועות גדולות כי הפתח יהיה קמץ והחירק יסוב לגרי כמו
 ככנין פעל כמו מאן ימאן לולי אות הצרין סיס סמס כפתח ודגם אחרים כמו סקד יסקד וכן כרך
 כרכת לולי סריס סיה כרך על משקל סקד וסקבון יס לס למעלס על ראש סאות ובעשה חולס כמו
 ונורק וסוטף קראוי ונורק ולא יורד הדגם תחת ג' הכקודות כי יהיו או ד' כקודות ותקוללן הכתיבס:

עוד יש לאחעה שאר דינים יהיו מבוארים במשקלים
 זה מובחר ואינו כריך לפירוש:

השיר העשירי כבאר כי סגול פשוט לא יבא תחת אותיות אה צס רק באחד משלש
 אופנים והוא סיר מורכב כמשקל ססיר הסביעי:

לאותיות גרוביות ראיות חטפיות לבר בהיות דחיות
 ודלא ישוט שוא פשוט בראשם לעזלמי עד אבל אמצע מציות

וְלֹא בָּאִים וּנְמַצְאִים לְכַר אִם בְּאֶחָת מֵ- שְׁלֹשָׁה הֵ- רְשׁוּת
 וְסִימָן צַח לִךְ תִּקַּח בְּבִדּוּחַ כְּנִיבוֹת עֵת בְּרֵאשִׁיתוֹ חֲנוּת

פירוש כי אותיות ארבע יכול לנעולם בחדד מחטאין סהם חטף קמוץ וחטף פתח וחטף כגול לכד
 בסתם איזה דמיון כמו שהולך ומבאר ואומר כי בראש חולם לא יבא לנעולם הוא פשוט אבל
 באמצע יבא בחדד מטלסם פנים וסומנם נדח' לל' נניכס דגש חירק ונניכס לל' כסתקים הסבבה
 לפני חניכס או סס כסוף פשוט כמו שלחנו ידענו ודומיקס :

חִירְקִין בַּעַת שְׁכֹן וְאִבֹן לְפִנֵּי רֶאֶךְ בְּאוֹתוֹת שֶׁ- מְשִׁיחַ
 כְּמוֹ יְהִיָּה וְגַם יְחִיָּה וְתַחֲיָה אֲבָל לֹא כֵן לְאַחַר שׁוּ- רְשִׁיחַ

פירוש כאשר חירק יבא לפני תחת אות סמוסית או יסיה טוא פשוט כמו יסיה ויחיס וכו' אבל אם
 סתית סרסית יבא כחטף כמו בלצו כחטף סהם כחטף פתח :

וְדָגְשׁ קַל אֲשֶׁר הוּשַׁל לְאַחֲרָיו וְאִם אֵינּוּ בְּתוֹךְ בְּלִתֵּי רַפּוּיֹת
 שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים קָרָא מִלֵּא בְּרַחֲבֵי אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לְהַחֲיֹת

פירוש כמיבא דגש קל אחריסם או סס כסוף פשוט כמו יחפון תחבוט ודומיקס וכן כבלתי רפויית
 לל' באותיות טס סקן מוליס סחיכס חוקבלים דגש קל מכל מקום סס יבא לפעמים כסוף פשוט
 כמו יחמוד יחפור ודומיקס ונהס טלסם אלס ססימכס נדח' כזכאל סס כפסוק אחד כיהושע סכאל רק
 רחב סזנס קדיס היא וכל אשר לה כי הכיבאל חת סמל'אכיס אשר שלחנו :

וְהַפְּרָשִׁים לְכֹדְגָשִׁים בְּרַבּוּי וְתַכִּירִם וְאֵל תִּבְא לְשַׁעֲיֹת
 הֲלֹא הֵם אִ- מַּעַע בְּשֵׁנֵי שׁוּאִים כְּמִן יַחְפוֹץ וְיַחְפֹּצוּ לְרֵאֲמֹת
 וּמִן יַחְמוֹד וְיַחְמְדוּ וְאֵף כִּי לְדָגְשׁ קַל כָּלֵל בְּלִתֵּי רַאֲמֹת
 וְלַחְטָפִין שְׁנֵי פִתְחֵין רִצּוּפִין וְיַעֲמְדוּ בְּיַעֲלִיצוּ בְּלִיֹּת

פירוש בארכעס בתים סללו נותן לך סימן סתקיר איזה סס כסוף פשוט או כחטף ואומר כי אותם
 סיבאל כרכוי כספי סואין סס כזכרים מאותס ססס כסוף פשוט כמו יחפצו ויחמדו כזכר' מן יחפצן
 ויחמדו ססס כסוף פשוט אבל אותס ססס כספי פתחין כרכויים כמו יעמדו יעלמו סס ככריס
 מאותס ססס כחטף כמו יעמדו יעלון :

וְיִשְׁמְלוֹת מִיַּחְדוֹת וּבְאֹת בְּבַל לְשֵׁנָא בְּעַד פְּשׁוּט קְנוּיֹת
 כְּלִשְׁנָא הֵ- עֲלֵמָה רַ חֲסִיָּה אֲבָל יוֹצֵאִין שְׁמֵנָה בְּ- חֲסִיֹּת

פירוש כמיבא דגש קל אחריסם או סס כסוף פשוט כמו יחפצן תחבוט ודומיקס וכן כבלתי רפויית
 לל' באותיות טס סקן מוליס סחיכס חוקבלים דגש קל מכל מקום סס יבא לפעמים כסוף פשוט
 כמו יחמוד יחפור ודומיקס ונהס טלסם אלס ססימכס נדח' כזכאל סס כפסוק אחד כיהושע סכאל רק
 רחב סזנס קדיס היא וכל אשר לה כי הכיבאל חת סמל'אכיס אשר שלחנו :

פירוש ים מלות מהחכה בן לעולם בשוא פשוט כמו כל לשוא העלמה כמו ואם סעלים יעליו
וכן אמרו במסורת כל לשוא חסיה בשוא כמו אחסיה יחסה וכו' חן משמחה יצאיהו כחן הכלל

ויש רבים פעמים כן ולא ב **ובאלה במסורת מנייות**
ויש שמות בחטף גם בפשוט ואין טעם לשמות ע צמיות

פירוש ים מלות מהם לפעמים בשוא פשוט ולפעמים בחטף כמו מועשר מכל הוא בחטף פתח
מועשר בני ישראל בשוא פשוט וכן נחפכו עליה בחטף שכל כקס נחפכו לו בשוא פשוט וכל
אלה הם על פי המסורת וכן יש שמות העצם מקצתם בפשוט וקצתם בחטף כמו ועקב אהרן מהם
בחטף פתח ונחמן יעזר נעמן אחאב הם בשוא פשוט ואין טעם לשמות הפעמיים

השיר **הוא בדונו החטף קמן איד הוא בחלק לסמי מיינים** **והוא שיר מורכב משתי**
תנועות ויתד וסתי תנועות **וסתי תנועות ויתד וסתי תנועות**

שירה בנופת עוף אטיף בחטוף ימתיק בפיתלמיד בלשד רבשגם מן
הנה שני חטף קמץ למיניהם אתן לדסימן מוכרדק ברישומן
אחד לגורלו תמיד שוא אצלו שני שוא אין לו אדהוא כמו אלמן
הוא בא לארבעה סבות ואופנים זכר לסימנים יתן לד חשמן

פירוש שתי מיני חטף קמן הן האחד הוא כקוד שוא אצל הקמץ כזה וסמי שוא קמן זלע שוא
אצל וים קוראים לו קמן חטוף וכאין לארבע סבות ומסד השמן פירוש חזק שוא וקף
כזה העין כאשר הולך ומבאר :

חוק בבא פעם אחריו בסוף טעם דגמה לחגא גם בלוידי אמן
פירוש חזק רוצה לומר דגם כשיבא לפעמים אחר הקמץ וקטעם יבא אחר לקמץ אז הוא בקרא
קמן חטוף כמו לחגא כלו תפלות דוד מעטם ידי אמן כלם הם קמן חטוף אבל אם היה מאריך
עתת הקמץ הים קמן גדול כמו למה יומה כמו שמבאר בשיר שבי :

ושוא אשר הוא נח משל בחכמה קח קמץ בלי מאריך יהיה לד סימן
פירוש כל קמן שאחריו שוא נח הוא בקרא קמן חטוף כמו חכמה וכן זכרם לי אלה ויחס לק
סימן בשאין מאריך אצל הקמן אבל זכרם ידועים בשוא הוא כע סי' ומאריך אצל הקמן וכן
קמחא בכל ספרי האשכנזים הודוויקיים ולא כן בשפרי הספרדים :

מקף אשר הוא בא עמו בסוף תיבה כל כל- ויפרץ בם דיה לעד נאמן
פירוש כל קמן שבה בסוף התיבה עם מקף הוא קמן חטוף לכן כל כל אשר לו מקף בקרא קמן
חטוף ובשאין לו מקף הוא בחולם כמו כל נשור כל כנף וכן פן יפרץ כס קר"ס כ"ף עכ"ל המקף
נחמ

נחיים בעיניהם בקצת עתידיהם ישוב בוישב היו ה' יסוד נטמן

פירוש בקצת עתיד מנחי ענין ישוב הסוד לקמן חטוף כמו מן ישוב כאמר עם ווי הספוד ויסכ
סקמן סמארקן סוף קמן חטוף כעבור סמאלס מלעיל וכן כלי ווי הספוד כמו יסכ-נא קמכ-נא
סקמן סוף חטוף :

ולפי היות חטוף קמץ בתוך מבין עשר תנועות ה' נקוד ובסבובן
כשאר נקודות הוא עובד עבודתו שרת לאותיות כלן עדימתן
לא כן במין ראשון כירק יסודתו בלבד לאותיות אחעה להטעמן

פירוש לפי סקמן חטוף סוף כסוס וכחכובן עשר התנועות כאשר כתבתי בסוד מבי לכן סוף
בא תחת כל האותיות ודוקא המין סראסון רובס לומר סקמן חטוף ססוא זולת סוף אכל סמין ססני
ל' סחטף קמן ססוא עם סס סל סא רק תחת סחטף לסרחוב מונאן ולסטעיס אותס סייטכ :

גם הוא יחיד לא יוכל עשות מלין אך ב' עמיתו יש כח להשלימן
לודין שני אחיו פתח והסגול באשר אבאר בב' ללן ובמקומן

פירוש כחטף קמן ססוא עם ססוא ל' יעסס מלס יחודי אכל כחכרו ססוא סקמן חטוף יסכ
לעסוקס כמו כל סס דרך וסכלל כי לחטף קמן ססוא סקמן עם ססוא יס כל דיני אמיו ססס סחטף
פתח וסחטף סגול כאשר יתבאר כסיר סלחר זס :

השיר ס"ב כחטף פתח וסחטף סגול וסחטף קמן סנקוד עם ססוא וסוף סיר מורכב מיעד
וסני תנועות ויעד וסני תנועות על מסקל ארין עולס אסר מלך וכו' :

בשיר אפתח	ברין פתח	וסגול ב'	חשופיהם
וכן שמץ	חטף קמץ	והם באשר	שוא להם
והנסמן	באות חשמן	כבר בלו	בליהם
אבי אגלה	שלוש אלה	בדתיהם	ורביניהם

פירוש סמן חטף קמן חלק ממונו וסוא סקמן אסר נקוד כמלא אגול כי אמיו אסר סוא בלמי סוף
סימו ססמן כבר כארתי כל דיניו כסיר סלפני זס וכן אכאר כל סלסטימי ססמסין ססס
סחטף קמן וסחטף פתח וסחטף סגול :

מקומותם	למושבותם	ותחנותם	באחעה הם
ולא תאות	אליהם אות	לכד פתח	בכפליהם
כמו צללי	ותם גללי	ורובבות	כדומיהם
והגיעא	לך ראייה	בכל אלה	ורעיהם

וְעֵינֵיהֶם	בְּמַסְבֵּי	כְּנֻזָּעַת	כִּי־אֵת
יְחִידֵיהֶם	אָבֵל לֹא כֵן	וְהַמִּקְבְּרִים	כִּהְמַדְבְּרִים
פְּרֻשֵׁיהֶם	בְּמִסְדֵּי	וּבְזֻכְרֵיהֶם	וַיִּשְׁזְרוּם

פירוט עקר מוסב ספסלם חטיפין תחת אהבו ולא יבאו תחת סאר אומיות לכד לפעמי יבא חטוף
 פתח תחת כפלי סאותיות רוכס לומר כספתי אומיות דומית זו לזו וסר אסונס בסוף מימי פתח אכלו
 כמו בלני בלני ורכבות דומיות רבים וכן כסיכא נעיה תחת קי פתחם סלפני מס סאות כמר
 המדברים סמקרים אכל לא יבא כן בלפון יחוד כמו המדבר סמספר וסו מס סאמר כמס
 כפלא ועיניסם רוכס לומר כסגס עין ספעל כפלא :

בְּוִיחֵם	בַּעַת שׁוֹרֵק	בְּרֵאשִׁיתָר	וַיֹּסֵד
כַּפְתֵּיהֶם	וְלֹא בַבְּגָד	וְכֵן וַיִּקְרַב	כְּמוֹ הַחֵב
לְשׁוֹנֵיהֶם	בְּאוֹכְלֵי כָל	וְגַם בְּכָה	וּבְבִרְכָה

ידוע במלכת סזיר סקרא יעד כל מלס מדאסס סלא ותבו' אחת אחריו כמו סמור זכור דומיהס
 וכסיכא וזו בסורק כראסס אז יבא פתח אכל ספוא כמו וסכ סארן וקרס לבו אכל לא יבא כן
 עסכגד כפת כמו וכני ודכר וכרוכ דומיהס וכל לסון כרכס כספסעס תחת כפית הליס סיא
 כחטוף פתח כמו וסכרכס וסתכרכו דומיהס וכן כל לסון אכילס כספסעס כלא' סכף סיא כחטוף
 פתח כמו סככס דומיהס ויס ספס' אס' מן סכלל כוכואר במסורת דרכי סקרן כן סאלו סמכיס
 ע' קריאתו :

בְּמַחְנֵיהֶם	וְשָׁלוֹם אֵין	לְשֵׁם רֵגֶשׁ	וְלֹא נִוְשׁ
שְׂבִינֵיהֶם	לְהַמְלִיכִים	לְמַאֲרִיכִים	וּבְנֻצְרִים
לְמִינֵיהֶם	כָּלִי נַמְצָא	שְׁנֵי חֻטְפִין	וּבְרֵצֶפֶן
לְאַחֲרֵיהֶם	פְּנֵיהֶם אֹו	כֹּלֵל לֹא בָא	וְגַם הַשּׁוֹא

פירוט לעניסם לא יבא דנא אחריס לא רנא קל ולא חוק וקמוד כריק מלר' ספוא מתנחת
 סמלכיס רוכס לומר כתינעות סלפניהס כמו יעמוד יחסר יסוף דומיהס ולא יבואו סני
 חטיפין דופון זס אחר זס גם לא יבא סלא ספוט לא לפני חטוף ולא לאחריס :

בְּסוֹפֵיהֶם	בְּנַח נְרָאִים	וּנְמַצָּאִים	וְלֹא בָאִים
כִּתְחִמְהֵם	לְעוֹלָמִים	בְּלִי קָמִים	וְהַשְּׁעָמִים
בְּחֵד מֵהֶם	עֲשׂוֹת מְלָה	וְאִי אַפְשֵׁר	וְלֹא יִבְשֵׁר
שְׁלֹשֶׁתֵיהֶן	בְּשׂוֹר שְׁשׁוֹ	כְּבַר נְמַנִים	וְהַדִּינִים

כל זס מכואר וככר ס' סת סריניס קלנו כסיר ססי ספוא סיר ספוא ספוט כידין אחר לסס כוס :

ה'ג כביאור המקומות אשר ישרת בהן החטף בעל ולא החטף פתח והוא סיר מורכב
משתת תבועות ויתר וכתבועות עם הסיר היא רק סזהו סיר חרוזי וסמי בקרבן :

אֹרֶךְ נְתִיב חֲטָף סָגוּל וּמַעֲלָלוֹ אִיה מִבּוֹן שִׁבְתוֹ וּמְקוֹם מְנוּחָתוֹ :
לְרֹב בְּפֹא אֱלֹף אִוָּה לְמוֹשֵׁב לוֹ מְקוֹר בְּכֻלָּב גַּם צִוּוּ בְּאַחֲדוֹתוֹ :

פירוט על הדוב מוכב החטף בעל הוא בכחי פא אף כמו במקור עם כלב וזולתו וכן כצווי ליחיד
כמו אסוף באסוף באסוף לאסוף דומים : |

יֵאֱנַח בְּסָגוּל אִוָּהוּא בָּא בְּפֹא פִעְלֵו עֵבֵר בְּנַפְעֵל גַּם הַפְעִיל כְּדַגְמָתוֹ
הִיָּה מְקוֹם חִירָק סָגוּל וְהוּא אֲצֵלוֹ אַךְ אִם שׂוֹא אַחֲרָיו הוּא יִדְחָה אוֹתוֹ

פירוט כשהאיתן בעל פא הפעל בחטף בעל כמו אסוף וכו' וכן בסאר אותיות סגרון כמו אעמוד
אעבור אבל כשהאיתן בפתח פא הפעל בחטף פתח כמו יעמוד יעבור דומיה' וכן בעוכרי נפעל וקפיעל
הקא והכין בסגול להרחיב על אחעם ופא הפעל בחטף בעל כמו נאכל נעבד נחשב וכן הקפעיל האכיל
העביר האכיר אבל אס יבא סוא אחר אות סגרון אז ידחה הסוא את החטף בעל ויבא במקומו בעל או סוא
פשוט כמו בערמו מים נהפכה לזרים וכסוא כמו בקם נהפכו לו וכן בעתדי הקל ויאשמו דומיהן :

דְּבַחַא בְּכַחַי הֵעִין בְּהַפְעִילוֹ עֵבֵר בְּכַנּוּיוֹ וּמַעֲשֵׁ בְּזוּלָתוֹ

פ'גם כפי הפעיל מנחי העין כסויא העבר ככנויו כמו כביאך כביאני וכו' וכן ססיבטי הכיכני הציקתי
הסיקת הסיקת המיתן ולפעמים זולת ככנוי כמו סטיבת כי סיה הקימתי כי ס' סטיבות מחרין דומי מעשים :

הִנְהוּ אֲמוּנָה גַּם לְשִׁבָּא אֲמַת בְּלוֹ גַּם שִׁם אֲשֶׁר אֱלֹף תְּבֵא בְּרֵאשִׁיתוֹ
לֹא יִדְחָה הִיָּה בְּלִבְדָּעַת בָּא בְּמַשְׁקָלוֹ דוּמָה לְפִעוּל אוּ פִעִיל נִקְדָּתוֹ

כל זה במעט מובאר ופירוט דומם לפעול או פעיל כמו אנוס אדום אויל דומיהם לכן נלת אשר
סיא בחטף פתח כי איכו ממסקל פעול ופעיל :

וּבְשֵׁם אֲשֶׁר רֵאשׁוּ מִתְחִיל אֱלִי וְאֵלָיו כֵּן יִדְחָה חֲטָף סָגוּל תְּנוּעָתוֹ
יֵצֵא אָבִי וְאֲחִי כִּי הֵם סָגוּלִים לֹא אֲכֵן שְׁמִי אֵלֵיהוּ בְּזוּרָתוֹ

נפי' וי'א כמו יעזר אימך אימע ליצור אהוא דומיהם וכן בחולם אלו כמו אום אקים לקין וכו' כולם
בהם אבל המתחילים אבי ואחי כמו אבימלך אביגדור אביגרב דומ' וכן אחיגוב אחריע אחימלך אחיגועם
כולם בחטף פתח וכן משמי אליהו קאא זר וינח מז הכלל כי הוא כברי וקיה ראוי לכיית בחטף סג' אינו :

בְּחֹר הִלֵּא תִרְאֶה שִׁירָזָה וּמַעֲלָלוֹ כִּי שִׁיר חֲרוּזִי הוּא עֲשֵׂה כְּתַבְכִּיתוֹ

פירוט מאסורדים קראו לשיר שיש לו חרוז מיוחד כסוף הדלת וחרוז אחר כסוף הסוגר כסיר הזס
סיר חרוזי :

סליק פרק שירה

פרק המינים

אמר אליהו המחבר כבר בארתי בספר הבחור דרך השתנות נקודות השמות וקריאתם בכלל ולא הבדלתי בין השמות למיניהם לפי שדרך אחד לכל המינים בהשתנות נקודתם לכן באתי בפרק הזה להודיעך מספר מיני השמות ולא עלתה הסכמה מוחלטת בין המדקדקים במספרם כיש מי שמיקל יותר מדאי ויש מי שמחמיר יותר מדאי ובאתי אני והעמדותם על שלש עשרה כיהם עקרי מיני השמות כאשר אבאר המין הראשון שם העצם השני שם הפועל השלישי שם דבר הרביעי שם התאר החמישי שם מתגבר הששי שם מצטרף השביעי שם המקרה השמיני שם היחס התשיעי שם הכלל העשירי שם המין האחד עשר שם נרדף השנים עשר שם משתף השלושה עשר שם המספר ועתה אבארם אחד אחד :

המין הראשון שם העצם

הוא שם הנזפל על פרשי המין האנושי אסזכר אס נקבה כמו משה ואהרן ומרים ודומיהם ובכלל זה שמות העירות והארצות וההרים והנהרות והימים והמדברות ודומיהם כמו עיר ציון ארץ צרפת הר סיני נהר פרת ים כנרת מדבר פארן ודומיהם ודע כי בארבעה דברים נבדל שם העצם משאר מיני השמות וסמנם סרבי פירוש סמיכות רבוי כנוי ודיעה סמיכות רוצה לומר שלא יסמך לאחר כמו שתאמר מלך מצרים לא תוכל לומר משה מצרים רבוי רוצה לומר שלא יתרכה לומר אברהמים יצחקים ודומיהם כנוי רוצה לומר שלא יבא בו כנוי לומר אברהמך יצחקך ודומיהם ועוד הוא נבדל משם התאר ושם הפועל בדבר אחר והוא שלא נגזר ממנו פועל כי מאלה השנים נגזר פועל כמו מן חכם שהוא שם תאר נאמר חכמת חכמתי וכולי ומן דבר שהוא שם פועל נאמר דברת דברתי וכולי ולא נאמר מן אברהם אברהמת אברהמתי וכולי :

המין השני שם הפועל

הוא שם אשר נגזר מן פועל מה כמו מן פקד וזכר נאמר פקדון זכרון או זכר ודומיהם מה שמות אכן תדע כי רוב שמות הפועל הם בתוספת אחת מהאותיות

מהאזות יזת האמנותי כמו מן שכן ואכל נאמר מטכן מאכל ודומיהם כמו
 שבארתי בספר הבחור במאמר שלישי בעקר יב: ועוד תדע כי מכל פעל
 נגזר שם אף כי לא נמצאהו במקרא כמו שמצינו בתלמוד למאות ולאלפים
 כמו מציאה משיכה לקיחה מיתה: ורבים עם האנקבה וכמעטהם
 נכנסים במין שם המקרה כאשר אבאר במינו: ובכלל המין הזה הם השמות
 אשר נגזר מהם הפעל כמו מן רשע נאמר אם רשעתי אלילי ומן בער
 וכסל נאמר ובאחת יבערו ויכסלו: ירמיה ודומיהם: אכן בעבור
 מעוט מציאות השמות האלה אינן כדאי להקרא במין מיוחד אך על שם אחיו
 הנגזר מן הפעל יקרא ועוד מילד לנו לבקש בכל המקרא לראות אם נמצא
 ממנו פעל או לא והמשל כמו עין אחז יד אזהל קראולאלה שמות
 שנגזר מהם הפעל בעבור שבאים מהם פעלים במקרא כמו האזינו השמים
 ודברים לב: וידו אבן כי איכה ג: ויהל עד סדום ראשית יג: ומי
 יגיד לנו כל אלה: לכן נראה לי ששוב לקרא אותם שם דבר בסתם כמו
 שאבאר במין שאחר זה כדי שלא יבאו התלמידים לידי מבוכה: ויש שמות
 שנגזר מהם הפעל שהם מורים על הפך הפעלה כמו מן דשן ודשנו את
 המבוכה במדבר ד: ומן סעיף מסעף פארה ישעיה יא: ומן שרש
 תבואתי תשרש איוב לא ודומיהם: ולא נמצא כזה בשאר פעלים כאשר
 בארתי בספר הבחור במאמר א בעקר ט:

המין השלישי

שם דבר והוא כל שם אשר לא נגזר ממנו פעל וגם הפעל לא נגזר ממנו
 כמו ארץ שמים עץ אבן דשא ירק בשר יין ראש רגל שור סוס וחמור
 ואף כי יש מעטים שנגזר מהם הפעל כמו שכתבתי במין שלפני זה מכל
 מקום אין לנגזרות להשתמש אלא באותם הנמצאים בפסוק ולא לבראות
 מלבנו פעלים מה שמות אשר לא נגזר מהן פעל בפסוק כמו שעשו קצת
 הפייטנים ובראש הקלירי שהוא הרבה לעשות כאלה כפיוטיו והם כנגזר
 הדקדוק אבל יש לנו רשות לכתוב מהפעלים הנגזרים מה שמות כל הבנין
 אשר נמצא בו הפעל ההוא והמשל מאחר שמצאנו ויהל עד סדום שהוא

מֵהַבְּכִין הַקָּל נוֹכַח לְבָנוֹת מִמֶּנּוּ כֹל הַבְּכִין הַקָּל וְלוֹמַר אֵהָל אֵהָלֹת אֵהָלֹת
 וְכוּלֵי וְכֵן מֵאַחַר שֶׁמִּצְאָנוּ מִן שְׁלֹשׁ תְּשֻׁלָּה בְּצִלְמוֹן תָּלִים סוּחַ שֶׁהוּא מִבְּכִין
 הַפְּעִיל נוֹכַח לְבָנוֹת עָלָיו כֹּל בְּכִין הַפְּעִיל וְלוֹמַר הַשְּׁלֵיג הַשְּׁלֵגֹת וְכוּלֵי
 וְכֹל זֶה בְּאַרְתִּי הֵיטֵב בְּסֵפֶר הַבְּחֹר בְּמֵאמֶר בַּעֲקֵר יֵג וְדַע כִּי רוֹב
 הַמִּין הַזֶּה שֶׁהוּא שֵׁם דְּבָר לֹא יָבֹאוּ כִּי אִם בְּלִשׁוֹן יַחֲיד וְרַבִּים אֲבָל בְּלִשׁוֹן
 יַחֲדָה וְרַבּוֹת לֹא יָבֹאוּ כִּי אִם מִתִּי מִסֵּפֶר כֹּאֲשֶׁר יִתְבָּאֵר בְּפֶרֶק הַמְדוּת :

הַמִּין הַרְבִּיעִי

הוּא שֵׁם תֹּאֵר וְהוּא שֵׁם הַנוֹפֵל עַל עֵצִים מֵהַ וְהַעֲצִים הַהוּא מֵתֹאֵר מֵאַחַר
 מֵהַשְּׂמוּת הַמְקַרִּיִם אֲשֶׁר תִּדְרַעַם בְּמִין הַשְּׁבִיעִי וְהַמְשַׁל מִן רֹאיוֹבֵן שֶׁהוּא שֵׁם
 עֵצִים כְּשִׁחַל עָלָיו מְקַרְהָ הַחֲכֵמָה נִקְרָא אוֹהָאִישׁ הוּא חֲכָם וְכֵן אֲבֹן כְּשִׁחַל
 עָלָיו מְקַרְהָ הַלְּבָנוֹת אוֹ הַשְּׁחָרוֹת נִקְרָא הָאֲבֹן הַהוּא שְׁחוֹר אוֹ לָבֵן וְהַכֹּלֵל
 בִּיבֵל שֵׁם תֹּאֵר מוֹרֵכֵב מֵעֵצִים וּמִמְקַרְהָ וְלֹא יִמְצָא עֵצִים וּזְלוֹת מְקַרְהָ וְלֹא
 מְקַרְהָ זְלוֹת עֵצִים וְדַע כִּי הַמִּין הַזֶּה שֶׁהוּא שֵׁם תֹּאֵר כֹּל אֲשֶׁר נִמְצָא מֵהֶם
 בְּפִסּוֹק כֹּלִם נִזְוָרִים מֵהַפְּעִילִים הַעוֹמְדִים כְּמוֹ חֲכָם צָדִיק רָשָׁע גְּבוּר וְקֹן
 עֲשִׂיר עֲנִי גְדוֹל קָטָן וְדוּמִיָּהִם רַבִּים אֲבֹן מֵהַפְּעִילִים הַיּוֹצְאִים לֹא יָבֹאוּ
 שֵׁם תֹּאֵר בְּפִסּוֹק רַק יִסְפְּקוּ בְּשֵׂמוֹת הַפְּעוּלִים וְהַפְּעוּלִים כְּמוֹ שֶׁכִּתְּבֹתִי
 בְּסֵפֶר הַבְּחֹר בְּמֵאמֶר רֹאשׁוֹן בְּעֵקֶר חֲמִשִּׁי אֵךְ נִמְצָאִים מֵעֵטִים דְּגוּשִׁים
 וְנִזְוָרִים מִפְּעִילִים יּוֹצְאִים כְּמוֹ נִבְכַּח סֵלַח וְכֵן בְּדִבְרֵי חֲכָמִים זֶל אֵלֶם סֵפֶר
 קֶבֶר חֶבֶר וְדוּמִיָּהִם וְעַל הַרוֹב הוֹסִיפוּ נֹן בְּסוֹף הַתֹּאֲרִים כְּמוֹ בְּעַסֵּן סֵלַח
 דְּבָרָן גּוֹלָן חֲמֵסֵן וְכֵן נִמְצָא בְּפִסּוֹק יְרֵי נְשִׁים רַחֲמִנִיּוֹת הַיַּחֲדִיד מִמְּנוֹרַחֲמֵן
 אוֹ רַחֲמֵנִי עַל מִשְׁקַל אֲבוּרִי וְכֵן נִבְרֵי חֲפְשִׁי וְדוּמִיָּהִם כֹּלִם בִּיּוֹד נַחַח בְּסוֹף
 וְחֲכָמִים זֶל נַהֲגוּ בְּקִצְתָם בִּיּוֹד נַעֲהָ כְּמוֹ בְּנָאִי גְבָאִי זְכָאִי אֲבַסְנָאִי עַרְשָׁלָאִי
 וְכְמוֹהוּ עַל רַעַת רַבִּי יוֹסֵף קָמְחִי מוֹכִיחַ אֲדָם אַחֲרָי מִשְׁלִי כֵּט

הַמִּין הַחֲמִשִּׁי

שֵׁם הַמֵּתְנַבֵּר וְהוּא שֵׁם אֲשֶׁר יִתְנַבֵּר בּוֹ אֶחָד מֵהַמְקַרִּיִם וּמְרוֹב הַתְּנַבְרוֹת
 בּוֹ יִקְרָא הַעֲצִים הַהוּא בְּשֵׁם הַמְקַרְהָ הַהוּא כְּמוֹ הַיִּרְחַח נִקְרָא לְבָנָה בְּעֵבוֹר
 רוֹב הַלְּבָנוֹת אֲשֶׁר הַתְּנַבֵּר בָּהּ וְכֹה שִׁמְשׁ נִקְרָא חֲמָה בְּעֵבוֹר הַתְּנַבְרוֹת

החוס שיוצא ממנו וכן הוביבית נקרא כן בעבור הוב וכותו וכן אדם נקרא
כן בעבור האדמה אשר לקח משם אכן כלם כגדר שם התאר המה ואם
תקראם שם התאר בסתם איננו רוע

המין הששי

שם המצטרף והוא שם אשר לא יתכן מציאתו בלתי הצטרפות אל אחר ולא
ימצא האחר זולת האחר כמו אב וכן אח ואחות עבד ואדון ודומיהם
כלם שמות מצטרפים הם כילא ימצא זה זולת זה ואם תקראם גם כן שמות
התארים אינו רוע

המין השביעי

הוא שם המקרה והוא כל שם שאינו מורגש ואין לו מציאות חוץ לנפש כמו
חכמה צדקה ברכה רבם עם הא הנקבה וכלם נגזרים מן הפעל ועל כן
קוראים קצת המדקדקים לזה המין שם הפעלה כאשר בארתי בבאורי לספר
מהלך שבילי הדעת בשער שלשת אלה בני הלשון ויש שמות מקדמים
שאינם נגזרים מן הפעלים רק שמימין בסוף השם ויו טורק עם תיו כמו
שחרות לכנות תזנות ידירות גבהות ודומיהם וכן על משקל פעלית כמו
תרמית אחרית תחתית ודומיהם וכבר בארתי דרך רבויים בספר הבחור
במאמר שני בעקר עשירי

המין השמיני הוא שם היחס

הוא שם ליחס האדם על איזה אומה או לשון או משפחה או שבט או על שם
עירו וארצו כמו יהודי עברי ישראלי לועזי ראובני חנוכי ירושלמי
אשכנזי ודומיהם ובלשון רבים ובלשון נקבה תשוב יוד היחס להיות נעה
כמו עבריים מצריים הלא ככני כושיים ופלשתיים מכפתור עמוס
אכן על הרוב הפילו יוד היחס ואמרו עבריים מצרים פלשתיים יהודים
ובמניית אסתר ארבעה כתיבי יהודיים וקריין יהודים על פי המסורת וכן
בלשון נקבה באה היוד נעה עבריה אשתו היהודיה דברי הימים אכן
על הרוב תנוח היוד ותבא תינו במקום דהא כמו עברית מצרית יהודית אבל
בלשון רבות לעולם תנוע היוד כי לא כנשים המצריות העבריות שמות א

המין החשיעי

הוא שם כלל והוא שם כולל תחתיו מינים הרבה : ואמרו הקדמונים כי
 שלשה המה שמות הכלל והם חי צומח הזמם : והם כלל גבוה לכל
 השמות : ותחתיהם כללים שפלים מהם כי חי הוא שם כלל לכל מה שהוא
 חי כמו אדם בהמה חיה ועוף ודומיהם : וצומח הוא שם כלל לכל
 מה שהוא צומח כמו עצים ועשבים ודומיהם : וזמם הוא שם כלל
 לכל מיני מתכות כמו כסף זהב ברזל נחשת ברזל ועופרת : ועוד
 תחתיהם פרטים ונקראים מינים ועתה אבארם :

המין העשירי

הוא שם המין והוא שם קבוץ פרטים כמו אנשים ונשים צאן ובקר
 סוסים וחמורים רמש ודגים : ולבאר המין הזה היה צריך אריכות הרבה
 בהקדמות גדולות ואין זה כוונתי כאן : גם אין זה מחוק מלא אבתי כי לא
 פילוסוף אנוכי ולא כנפילוסוף כי מדקדק אנוכי :

המין האחד עשר

הוא שם נרדף והוא שם הנופל על דבר שיש לו שמות נבדלים ונדרג אחד
 רוצה לומר שהם שונים במבטא ושונים בפיתרון כמו שמש חמה וחרס :
 סבין ומאכלת עצמיו אפיקי נחשה גרמיו כמטיל ברזל איוב מא ערי
 בשמים וסהדי במרומים איוב ודומיהם רבים : ובבר הסכמת לחבר
 בהם פרק אחד ויקרא שמו פרק הנרדפין :

המין חשנים עשר

הוא שם משתף והוא ההפך משם נרדף כי הוא שם אחד מורה על שני
 דברים או יותר רוצה לומר שני שמות שהם שוים במבטא ושונים בפיתרון
 נקרא כל אחד שם משתף כמו זקן ביתו ראשית כד זקן אהרן תלים קי :
 ואידועלה ראשית כ : ואיד נכון לצלעו איוב : ונמצא כזה בפעלים כמו
 צדה אורה שמואל כ : אורה אתכם ביד אל ובבר חברו בעלי המסורת
 אלפא

47
אֵלֶּפָא בֵּיתָא מִן תְּרִין תְּרִין מִלִּין וְתִרְוִיהוּן בְּתֵרֵי לְשֵׁנֵי : תַּם בְּשִׁמּוֹת הַשְּׁתַּפִּין
הָאֵלֶּה הִסְכַּמְתִּי לְחֵבֵר פֶּרֶק וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶק הַשְּׁתַּפִּין וּבְכֹלֵל הַמִּין הוּוּהוּ שֵׁם
מוֹשֶׁאֵל וְהוּא שֵׁם אֲשֶׁר הוֹנַח בְּיַחֲוֹד לְהוֹרוֹת עַל דְּבַר אַחֵר : וְהוֹנַח עַל דְּבַר
אַחֵר בְּהַשְׁאֵלָה כְּמוֹ רֵאשׁ הָדָר : רַגְלֵי הָדָר : לֵב הַשְּׁמִים : עֵץ הַגְּזִים וְדוּמִיָּה :

הַמִּין הַשְּׁלֹשָׁה עֶשֶׂר

הוּא שֵׁם הַמְּסַפֵּר הוּא שֵׁם שְׂאֵנו מוֹנֵן בּוֹ הַדְּבָרִים כְּמוֹ אַחֵר שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה
וְכוּ : וְהִנֵּה לֹא בָאתִי הֵנָּה לְבָאֵר כֹּל רִיבֵי שֵׁם הַמְּסַפֵּר לְפִי שְׂכֵבֵר
בְּתִבּוֹ בּוֹ רֹכֵב הַמְּדַקְדָּקִים כֹּל הַצּוֹרֵךְ : אֲכַן אוֹמֵר לָךְ כֹּלֵל אַחַד לְבַר
שֶׁהוּא הִבְרַחִי לְדַעְתּוֹ : וְהוּוֹ דַּע כִּי שֵׁם הַמְּסַפֵּר נִבְדַּל מִכֹּל שְׂאֵר מִינֵי
הַשְּׁמֹת בְּדִין אַחֵר וְהוּוֹ כִּי שְׂאֵר הַשְּׁמֹת כְּשִׁיבָאוּ בְּלִשׁוֹן נִקְבְּהָ עַל הַרֹכֵב
הֵם בְּהָא כְּסוּף וְהוֹכֵר אֵין לוֹ הָא כְּאֲשֶׁר יִתְבָּאֵר בְּפֶרֶק שְׂאֵחַר זֶה :
אַבֵּל שֵׁם הַמְּסַפֵּר לְהַפְּךְ כִּי מְשַׁלְּשָׁה עַד עֶשְׂרָה מְסַפֵּר הוֹכֵר הוּא עִם
הָא בְּסוּף כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה אַרְבַּעָה חֲמִשָּׁה וְכוּ : וְהִנֵּקְבָה בְּלֹא הָא כְּמוֹ
שְׁלֹשׁ אַרְבַּע חֲמִשׁ שֵׁשׁ שֶׁבַע וּזְלֹת שְׁמִנָּה שִׁבְעָה לְשִׁנְיָהִם בְּהָא :
אַבֵּל לְזֵכֵר קִמֵץ לְפִנְיָה וְלִנְקָבָה סְגוּל לְפִנְיָה כְּמוֹ שְׁמִנָּה יָמִים :
שְׁמִנָּה שְׁנַיִם תְּשַׁעָה עֶשְׂרָה לְזֵכֵרִים תְּשַׁע עֶשְׂרָה לְנִקְבוֹת : וּמַעֲשָׂרָה
עַד עֶשְׂרִים הוּא לְהַפְּךְ : הַנִּקְבוֹת הֵן כְּהָא וְהוֹכֵרִים בְּלֵי הָא :
כְּמוֹ אַחֵר עֶשְׂרֵי יוֹם אַחַת עֶשְׂרָה שְׁנָה חֲמִשׁ עֶשְׂרֵי אֲנָשִׁים
חֲמִשׁ עֶשְׂרֵי נְשִׁים : וְכֵן כֹּלֵם וּמַעֲשָׂרִים עַד מֵאָה הַמְּסַפֵּר הַגְּדוּל
הוּא בְּסַמְכֵי רִבּוּי הוֹכֵרִים כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים אַרְבַּעִים חֲמִשִּׁים וְכוּ וְדַע כִּי
עֶשְׂרִים הֵיזָה רֵאוּי לְהִיֹּת עֶשְׂרִים שֶׁהוּא שְׁנַיִ פְּעָמִים עֶשֶׂר : אַבֵּל לְהַשְׁוֹתוֹ
לְשְׂאֵר הַמְּסַפֵּרִים אֲמָרוּ עֶשְׂרִים וְלֹא עֶשְׂרִים וּמֵאָה וּמֵאוֹת בְּסַמְכֵי
חִנְקָבוֹת כְּמוֹ מֵאָה מֵאוֹת וְאֵלֶּף וְאֵלֶּפִים בְּסַמְכֵי הוֹכֵרִים : וְרִבּוּא
בְּלִשׁוֹן זֵכֵר וְרִבְבוֹת בְּלִשׁוֹן נִקְבוֹת : וּבְכֹלֵן אֵין הַפְּרֵשׁ בֵּין זֵכֵרִים
לְנִקְבוֹת רֹצֵה לְיֹמֵר נֹבֵל לְיֹמֵר עֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים אוֹ אַרְבַּעִים וְכוּ
בְּאֲנָשִׁים אוֹ נְשִׁים : וְכֵן מֵאָה וּמֵאוֹת וְאֵלֶּף וְאֵלֶּפִים וְרִבּוּא רִבְבוֹת
אֲנָשִׁים אוֹ נְשִׁים :

פרק המדות

דע כי שלש עשרה מיני השמות הנזכרים בפרק שלפני זה קצתם
 יבאו בלשון יחיד ורבים יחידה ורבות : וקצת מהם יבאו בלשון זכר
 לבד ולא יבאו בלשון נקבה וקצתם יבאו בלשון נקבה לבד ולא יבאו
 בלשון זכר : וקצתם יבאו בלשון יחיד ורבים ולא יבאו בלשון
 יחידה ורבות וקצתם להפך וקצתם יבאו ליחיד בלשון זכר ולרבים
 בלשון נקבות וקצתם להפך ומהם בשניהם ובאופן זה חלקתים
 לשלש עשרה חלקים קראתי לכל חלק מאלה מדה הרי לכל השמות
 שלש עשרה מדות על שם שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת
 בהן ואלו הן :

המדה האחת

בשמות הבאים בלשון יחיד ורבים ויחידה ורבות ורובם שמות
 התאר הם : כמו חכם חכמים חכמה חכמות עברי עבריים עבריה
 עבריות אבל משאר מיני השמות נמצאים מעטים בנחים ולא
 בשלמים כמו שיר שירים שירה שירות אור אורים אורה
 אורות וכמעט אין עוד :

המדה השנית

בשמות הבאים בלשון זכר ליחיד ולרבים ולא ימצאו בלשון נקבה
 כלל כמו הבל הכלים חבל הכלים דבר דברים חץ חצים
 אלו ודומיהם אין דינם לבא בלשון נקבה לעולם אבל השמות אשר
 בהם ריח חיים אף על פי שלא נמצאו בלשון נקבה מכל
 מקום נוכל להטיל בהם הא בסופם ויהיו לשון נקבה כמו סוס כל
 חזיר תאמר סוסה כלבה חזירה או חזרת וכן כלם :
 ויש קצת מהחיים שלא נכון בהם לעשות כן רק תאמר הזכר בלשו
 אחר והנקבה בלשון אחר כמו ארון עבר לא תאמר עברה ארונה ר
 בלשון אחר גבירה או גברת : שפחה או אמה :

הַמְדָּה הַשְּׁלִישִׁית

בְּשֵׁמוֹת הַבָּאִים לְיַחֲדֵי בְלָשׁוֹן זָכָר וּבְרַבּוּי בְלָשׁוֹן נִקְבּוֹת וְלֹא יִבְאוּ
לְעוֹלָם לֹא בְלָשׁוֹן יַחֲדָה וְלֹא בְלָשׁוֹן רַבִּים כְּמוֹ אֵב אֲבוֹת בּוֹר
בּוֹרוֹת כִּסָּא כִּסְאוֹת לִיחַ לִוְחוֹת שְׁלַחַן שְׁלַחֲנוֹת קָרְבָן קָרְבָנוֹת :

הַמְדָּה הַרְבִּיעִית

בְּשֵׁמוֹת הַבָּאִים לְיַחֲדֵי בְלָשׁוֹן זָכָר וּבְרַבּוּי בְלָשׁוֹן זָכָרִים וּבְלָשׁוֹן נִקְבּוֹת
וְלֹא יִבְאוּ לְעוֹלָם בְלָשׁוֹן יַחֲדָה כְּמוֹ דוּר דוּרִים וְדוּרוֹת חֲלוּקִים
חֲלוּקִים וְחֲלוּכוֹת :

הַמְדָּה הַחֲמִשִּׁית

בְּשֵׁמוֹת הַבָּאִים בְּלָשׁוֹן רַבִּים לְבָר וְהַיַּחֲדֵי מֵהֶם לֹא נִמְצָא לֹא בְלָשׁוֹן
זָכָר וְלֹא בְלָשׁוֹן נִקְבָּה כְּמוֹ נְעוּרִים זָקֵנִים בְּתוּלִים וְדוּמִיָּהּ : וְכֵן
הַבָּאִים עַל מִשְׁקַל שְׁנַיִם כְּמוֹ שְׁמַיִם רַחִים מִים מִתְנַיִם מִכְּנָסִים
וְדוּמִיָּהּ אֵין דִּיכֵס לְבֹא בְלָשׁוֹן יַחֲדֵי לְעוֹלָם : אֲבָל יֵשׁ שְׁמוֹת
שְׁנַאֲמַר הַיַּחֲדֵי מֵהֶם דֶּרֶךְ סְבֵרָא אָף עַל פִּי שְׁלֹא נִמְצָא כְּמוֹ אֲבִשְׁיָחִים
קְשׁוּאִים בְּרַבּוּרִים שְׁרִיגִים נִאֲמַר אֲבִשְׁיָ קִישׁוּא בְּרַבּוּר
שְׁרִיגִי וְרַבִּים דוּמִיָּהּ שְׁנַאֲמַר אוֹתָם מִדֶּרֶךְ סְבֵרָא אָף עַל פִּי שְׁלֹא
נִמְצָאוּ :

הַמְדָּה הַשְּׁשִׁית

בְּשֵׁמוֹת הַבָּאִים בְּלָשׁוֹן יַחֲדֵי לְבָר וְהַרְבּוּי מֵהֶם לֹא נִמְצָא כְּמוֹ
כָּל מֵינֵי מִתְבּוֹת זְהָב וְכֶסֶף נְחֹשֶׁת וּבְרוֹז וּבְדִיל וְעוֹפְרָת וְיֵשׁ אוֹמְרִים כִּי
כֶּסֶף יִבְאֵ בְלָשׁוֹן רַבִּים כְּמוֹ שְׁנַהֲנוּ רוּז בְּתַלְמוּד כֶּסֶפִּים וְכֵן נִמְצָא
וְלֹהֲשִׁיב כֶּסֶפִּיָּהּ בְּרֵאשִׁית מִדֶּ : וְכֵן וְאִסְרָה כָּל בְּדִילִיךְ אוֹמֵר שֶׁהוּא
מִשָּׁל עַל הַרְשָׁעִים לֹא עַל הַבְּרִיל : וְכֵן יֵשׁ עוֹד שְׁמוֹת שְׁלֹא יִבְאוּ
כִּי אִם בְּלָשׁוֹן יַחֲדֵי כְּמוֹ שְׁמַט יָרַח לְחֵם וְיֵין וְדוּמִיָּהּ : וּבְמִדָּה זֹאת
נִבְלָלִים גַּם שְׁמוֹת עֲצָמִים פְּרִשִׁיִּים כְּמוֹ אֲבִרָהּ יִצְחָק וְדוּמִיָּהּ שְׁלֹא יִבְאוּ

לעולם בלשון רבים כמו שבארתי בפרק המינים במין הראשון

המדה השביעית

בשמות הבאים מכוונים בלשון נקבה ואין להם סימן הנקבה שהוא הא או תיו בסוף כמו באר חפרות כתיב סוררת חרב חדה משלי ודומיהם ובאים ברבים בסימני הנקבות כמו בארות כתפות חרבות

המדה השמינית

בשמות הבאים בהא הנקבה ורבים בסמני הזכרים כמו חטה חטים שנה שנים נמלה נמלים דבורה דבורים ודומיהם ויבמדה זו נכללים גם כן השמות הבאים ברבים בלשון רבים ורבות והם עם הא הנקבה כמו אימה אימים ואימות פנה פנים ופנות ודומיהם

המדה התשיעית

בשמות הבאים ברבים בלשון נקבות והיחיד מהם לא נמצא לא בהא ולא וולת הא כמו נקרות ללאות צנתרות דוברות בים ודומיהם ונאמר היחיד מהם הרך סכרא עם הא הנקבה כמו נקרה ללאה צנתרה דברה אף על פי שלא נמצאו

המדה העשירית

בשמות המכוונים לפעמים בלשון זכר ולפעמים בלשון נקבה ואין להם הא הנקבה כמו נלקח ארון האלדים וארון האלדים בלקחה שמואל ו אל המחנה האחת והבהו רוח גדולה חוק מפרק הרים מלכים יש השמש יצא על הארץ ראשית יש והשמש ורחה על המים מלכים ודומיהם ורבים יבאו בלשון נקבות כמו ארזות מחנות רוחות אבל שמש הוא מן השמות שלא יתרכו כמו שכתבתי במדה הששית ויש מאלו הבאים וולת הא ומכוונים לפעמים בלשון זכר ולפעמים בלשון נקבה ורבים בלשון זכרים כמו והאבן הזה ראשית

ראשית כט אבן שלמה וזכרים וכן דרך בדרך אחד יצאו אליך
ויקראו כו את הדרך ילכו בה וזכרים וכן גפן בוקק הוטע
לגפן אדרת יחזקאל יו והרבו מכל אלה בלשון זכרים אבנים
זרבים גפנים ובכלל זה שמות של נקבות המכונים בלשון זכרים כמו
פלגשים נשים וכן גמלים מיניקות ראשית לב:

המדה האחר עשר

בשמות הבאים שון זכר וזלת היא ובלשון נקבה עם הא ורבויים
בלשון זכרים כמו דג דנה דגים הדס הדסה הדסים חשך חשכה
חשבים ודומיהם רבים אשר לא נמצא רבויים בלשון נקבות:

המדה השנים עשר

בשמות הבאים בלשון זכר וזלת היא ובלשון נקבה עם הא ורבויים
בלשון נקבות כמו חגור חגורה חגורות גבע גבעה גבעות סער
סערה סערות ודומיהם רבים אשר לא נמצא רבויים בלשון זכרים:

המדה השלשה עשר

בשמות הבאים ברבויים בלשון זכרים ובלשון נקבות ולא נמצאים בלשון
יחיד לא בלשון זכר ולא בלשון נקבה כמו אלמים אלמות מעדנים
מעדנות אמים אמות ודומיהם: ונאמר היחיד מהם מדרך הסברא
קצתם בהא בסוף וקצתם וזלת היא כמו אלמה אמה מעדן ודומיהן מעט:
נשלים פרק המדות

פרק השמושים

כבר כתבתי בפרק שירה בשער ראשון כי אותיות האלפא ביתא חצים
שרשים וחצים שמושים וסימן השמושים שם אליהו נכתב: וקצת מהם

מִשְׁמֹשִׁים בַּפְּעִלִים וְקִצְתָם בְּשִׁמּוֹת וְקִצְתָם בְּשִׁנְיָהֶם וְהַמְשֻׁמָּשִׁים בַּפְּעִלִים
הֵם כְּאִם לְהוֹרוֹת עַל גּוֹפֵי הַנְּדָבָרִים גִּסְתָר אֹזְנוֹכַח אֹז מְדָבָר בְּעֵרוֹ אֹז זָכָר
אֹז נִקְבָה אֹז יְחִיד אֹז רַבִּים כִּמּוֹ אוֹתֵיּוֹת אֵיתָן כְּרֹאשׁ הָעֵתִידִים וּבְכֹלֹם כְּרֹאשׁ
הַמְקוּרִים וְאוֹתֵיּוֹת תְּהִימוֹן בְּסוֹף הָעוֹבְרִים וְתְהִימוֹ בְּסוֹף הַבְּיָנוּנִים וְהַפְּעוּלִים
וְיִזְכָּה בְּסוֹף הַצּוּיִים וְכֹל הַשְּׁמוּשִׁים הָאֵלֶּה תִּרְאֶה בְּלוֹחַ הַבְּנִינִים וְאִין צְרִיךְ
לְבָאֲרֵם פֶּה אַכֵּן הָאוֹתֵיּוֹת הַמְשֻׁמָּשׁוֹת כְּרֹאשׁ הַפְּעִלִים וְהַשְּׁמֹת לְהוֹרוֹת עַל
עֵנִין מֵהֶם וְקִרְאוּ לָהֶם אוֹתֵיּוֹת עֵנִין וְסִימְנֵם מִשָּׁה וְכֹלֹכַּ וְכִבְרַתִּי
בְּסִפְרֵי הַבְּחֹר בְּמֵאמֶר רֹאשׁוֹן בְּעִיקָר כִּי רֵק שְׁלֹשָׁה מֵהֶם מְשֻׁמָּשִׁין כְּרֹאשׁ
בְּעוֹבְרִים וּבְעֵתִידִים וְהֵם הַשֵּׁן וְהַיּוֹי וְהָאֵתִימָה כְּאִשֶׁר אֲבָאָר עוֹד בְּפָרֵק זֶה
אַכֵּל כְּרֹאשׁ הַשְּׁמֹת יִשְׁמָשׁוּ כֹל שְׁבַע הָאוֹתֵיּוֹת וְלְכֹל אַחַת שְׁנֵי שְׁמוּשִׁים חוּץ
מֵהַשֵּׁן שְׂאִין לָהֶם שְׁמוֹשׁ אַחַד אִם כֵּן לְשִׁבְעָה הָאוֹתֵיּוֹת הָאֵלֶּה שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר
שְׁמוּשִׁים וְעַתָּה אֲבָאָר אַחַד וְאַחַד עַל הַסֵּדֶר

הַשְּׁמוֹשׁ הָרֹאשׁוֹן

הוא שְׁמוֹשׁ הַמֶּס הַמּוֹרָה עַל חֵלֶק מֵהַרְבֵּה כִּמּוֹ מִפְּרִי הָעֵץ רֹאשִׁית ג' מִדּוֹרֵאֵי
בְּנֵךְ רֹאשִׁית ל' מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבוּלוֹן שׁוֹפְטִים ד' וְיֵשׁ מִי שְׂאוֹמֵר שֶׁלִּפְיֵךְ
נִקְרְאתָ מֵס כְּאִלּוּ הוּא מֵהֶם בְּדֶרֶךְ קִצְרָה וְשְׁמוֹשָׁה כִּמּוֹ מִן וְתִמִּידָהּ הִיא נִקְרְדָה
בְּחִירָה וְדָגֵשׁ אַחֲרֶיהָ לְהוֹרוֹת עַל הַנּוֹן הַחֲסֵרָה כִּמּוֹ מִבֵּית מִשְׁדֵּה מְכָרִם הִרְאוּ
מִן בֵּית מִן שְׂדֵה מִן כְּרִם חוּץ כְּשֶׁתְּבֹא עַל אוֹת גְּרוּבִית אוֹרִישׁ אֹז הִיא בְּצִרִי
כִּמּוֹ שְׁהוֹדְעֶתִךְ בְּפָרֵק שִׁירָה בְּשִׁיר חֲמִשִּׁי

הַשְּׁמוֹשׁ הַשֵּׁנִי

הוא הַשְּׁמוֹשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַמֶּס וְהוּא לְהוֹרוֹת עַל הַפְּלָגָה וְיִתְרוֹן כִּמּוֹ הַנְּחַמְדִּים
מִזֶּה וּמִפּוֹרֵב יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים מִשְׁלִי וְכֵן כֹּל מִסְּהִבָּה אַחַר מִלַּת טוֹב
הִיא מוֹרָה עַל עֵנִין יוֹתֵר כִּמּוֹ טוֹב שֶׁם מִשְׁמֹן טוֹב קֹהֶלֶת טוֹב פְּרִי מִחֲרוֹץ
מִשְׁלִי וְדוּמִיָּהִם רַבִּים וְהִנֵּה כֹל נִקְרְדָתָהּ וְקִרְיָתָהּ כְּנִקְרְדַת הַמֶּס בְּשְׁמוֹשָׁה
הָרֹאשׁוֹן וְאִין הַפְּרֵשׁ בִּינֵיהֶם רֵק לְפִי הָעֵנִין תְּכִיר אִיזוֹ הִיא מְשֻׁמָּשֶׁת בְּמָקוֹם מִן
הַשְּׁמוֹשׁ הַשֵּׁנִי

השמוש השלישי

הוא שמוש השני ואין לה רק שמוש אחד ושמושה במקום אשר ועל הרוב נקודה כגוף ואפילו על אחעהר ומשמשת בפעלים ובשמות ובמלות כמו שאל יעקב בעורו תלים כמו שכבה לו תלים קמד ששןפתני השמש שיר א ותמיד דגש אחריה חוץ על אחעהר כמו שעמלתי ושחכמתי קהלת ודומיהם רבים בקהלת ובשיר השירים: גם נמצאה השן פתוחה והוא פתח גדול במקום פתח קטן כמו שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל שלמה אהיה שיר א בשגם הוא בשר ראשית ו אבל שאתה מדבר עמי שופטים ו השין קמוצה בעבור האלף שהיא גרובית

השמוש הרביעי

הוא שמוש זהה המורה על דבר היריע ולכן נקראת הא היריעה ותבא על כל מיני השמות חוץ משם העצם כמו שהודעתך בפרק המינים במין ראשון כמו דהר הטוב הזה והלכנו דברים ג והיא תמיד פתוחה ודגש אחריה וזלת על אותיות אער היא קמוצה לתשלים הדגש כמו שהודעתך הרצים רוכבי הרבש האחשתרנים כמו שבארתי בפרק שירה בשיר ט אבל על החית וההא הם פתוחים על הרוב כי אין בהם כח לדגש הדגש תחת הפתח אשר לפניהם ולעשותו קמץ כמו רביעית ההין במדבר כו ויוצא אותו החוצה ראשית טו החיים החדש וכן כל ההיא והוא פתוחים וכן כל העורים פתוחין וכל העברים קמוצין ובעלי המסורת נתנו בהם סימנים סמאין פקחין ויהודאין קמצין ודע כשתבא אחריה אות שואית אפילו תחת שאר האותיות יפול הדגש לפעמים ופתח ההא ימשיך בגעיא ובפרט על הבינוני והפעול מבנין הפעיל כמו כי פי המדבר ראשית מה המלמד ידי לקרב תלים קמד המסכן תרומה ישעיה מ ובלשון רבים תנקד המס בחטף פתח כמו שבארתי בפרק שירה בשיר יב וכשתבא על יוד שואית יפול גם כן לפעמים הדגש כמו היאור היסוד היריעה אבל כל יודין משמות בעלי חיים דגושים כמו היהודים היענים הימים ודומיהם וכל הלויים רפי הלמד

שלא כדן " ודע כשאות הגרונית שאחריה קמוצה או היא בסגול על הרוב
כמו החכם הענן העשיר ההרים ודומיהם : וזלת על מלות וערות
כמו ההר העם וכל אלו הדינים כוללים גם אותיות כלב כאשר יתבאר
בשמוש כל אחת מהן ותבא הא הידיעה לפעמים על העוברים ושמושה
או במקום אשר כמו שהודעתך בספר הבחור במאמר ראשון בעקר ה "
אבל על המלות לא תבא לעולם וכן לא תבא על תיבה שממשין אותיות
מטה וכלב בראשה לעולם " וישא שאינה משמשת לידיעה רק לקריאת
דבר וקראילה הא הקריאה וכן קוראין הרומיים לשמוש הזה בוקטיבו כמו
הקהל חקה אחת במדבר טו האזינו השמים ואדכרה ונומר דברים לב
הצבי ישראל שמואל שני א הדור אתם ירמיה ב האויבתמו תלים ט
ראין הפרש בנקודתה לנקודת הא הידיעה הלפי הענן תכירם "

השמוש החמשי

הוא השמוש השני של ההא והוא להורות על התימה או השאלה ותמיד היא
נקודה בחטף פתח ובאה בשמות ובפעלים ובמלות כמו הבת תשעים שנה
הישבה עץ במדבר יג היצח הימלט יחוקאל ין ואפילו על שם
העצם כמו האמינון אחיך שמואל שני יג אבל על תיבה שאות הראשונה
נקודה בשוא אוהא נקודה בפתח גדול וזה לפי שלא יבאו שני שואין
בראש המלה לעולם והחטף פתח שוא יחטב לו כמבואר בפרק שירה
בשיר יב וההברל או שבינה ובין הא הידיעה הוא כיהא הידיעה על הרוב
דגש אחריה כמו שכתבתי והא התימה רפי אחריה על הרוב כמו הכוונה
יעשה ראשית לד הרוב כה איוב הכער ערפל הברכה אחת היא לך
אבי ראשית כו הבסוד אלוהתשמע איוב טו גם יבא אחריה דגש ובפרט
על אותיות השמוש כמו הבמחנים אם במבצרים במדבר יג הכצעקתה
הבאה אלי ראשית יא הכמות נבל שמואל שני ד ודומיהם ויבאו
דגשים

ודגו שים כי אין הדרך לשעות בהן כי כבר כתבתי בשמוש הא הידיעה שהיא
 לא תבא על אותיות השמוש ודע כיוש הפרש בין הנעיא שתחת הא הידיעה
 ובין הנעיא שתחת הא התימה או השאלה כי תחת הא הידיעה הוא בא בצד
 ימין של פתח כמו המבסה את הקרב ויקרא א אל תתמה על החפץ קהלת
 אבל הנעיא שתחת היתה תימה או השאלה הוא בצד שמאל הפתח כמו המבסה
 אני מאברהם ראשית יש החפץ ליי בעולות שמואל שו והא התימה
 או השאלה הבאה על אחעה גם היא בפתח כמו האיש כמוני יברח נחמיה ו
 אבל האיש אחד יחטא במדבר יו היא הא הידיעה לפיכך היא קמוצה והוא
 מה שפירש רש"י שם האיש אחד הוא החוטא וכן העבר ישראל ירמיה ב
 החייתם כל נקבה במדבר לא וכשאות הגרון קמוצה או הוא בסגול כמו
 החכם יהיה או סבל קהלת ג ההשיב אשיב ראשית כד וכוה אין הפרש
 בין הא הידיעה להא התימה או השאלה והכלל כי אין הפרש בנקודת הא
 התימה להא השאלה רק לפי הענין תכיר ותבין איוו היא הא התימה או
 השאלה

השמוש השישי

הוא שמוש ויו החבור והיא המחברת פעל לפעל או שם לשם או שם לפעל
 או פעל לשם והידיעה ואין צריך לבאור והנה תבא נקודה עם כל הנקודות
 חוץ מחולם וקבוץ כי שבי אלה לא יבאו לעולם בניו שהיא בראש המלה
 ואין צריך לומר כי לא תנקד לעולם באחד משלש החטופים כי כבר הודעתך
 בפרק שירה בשיר יב כי שלוש אלה לא יבאו רק תחת אות הגרון וכן
 בקמץ חטוף לא תנקד לעולם וכבר הודעתך בפרק שירה בשיר יא
 ההפרש שבין הקמץ חטוף והחטוף קמץ והנני אבאר נקודת כל אחת ואחת
 דע כי הנקודה העצמית של כל ויו היא השוא ואפילו על אותיות אחעה כמו
 ואיש ועבר וחיים והכל רדומיהם אמנם תנקד בשורק לשתי סבות האחת
 היא לסבת אות שואית שבראש המלה כמו וצרי ורבש וכן בפעלים

ושמרתם וזכרתם והשנית לסכת אחת מאותיות. בומף כמו ובנימן. ומשח
 יפרץ ועליו שרשית שבראש המלה לא נמצא ויו שמושית אבל נובל לומר
 מדרך הסברא כמו וושתי וופסי וכן בלשון משנה ספק ודאי ודומיהם ותבא
 בפעלים כמו ובנית ופרצת ומלכת ודומיהם אמנם ויו בקמץ תבא כשיחיו
 שני שמות רצופים והשני בטעם מלעיל או שלתנועה אחת כמו שמים וארץ
 תהו ובהו נדרם ורכבו וסוס תלים ותבא כן בפעלים אכן לסכות אחרות
 כמו שבארתי בספר הבחור במאמר א בעקר אמנם ויו בחירק תבא על
 יוד שואית ותהיה או היוד נחה כמו לוי והיה שמות א וימיך תסערימי
 ודומיהם וכן בפעלים עוברים ועתידיים בעוברים כמו וידעתם וירשתם
 וישבתם ודומיהם ובעתידיים כמו וישלח ויחי ויהי ודומיהם אמנם היו
 בפתח תבא על אותיות אחעה הנקודות בחטף פתח כמו ועבדים וחמורים
 ואתונות וכן תבא בפעלים עוברים ועתידיים בעוברים כמו ועבדתם
 ואמרתם והלכתם ודומיהם ובעתידיים כמו ואברכך ואגדלה שמך ראשית
 יב וכן תבא להפך עבר לעתיד כאשר אבאר אחר כך בשמושה השנית
 אמנם ויו בסגול תבא על אחעה הנקודות בחטף סגול כמו ואמת ואמונה
 ואליל וכן בפעלים והשיבך י מצרים דברים כח פתח פקד ואכול יחוקל ג
 ודומיהם אמנם ויו בצירי לא תבארק על לשון אלהות לבר כמו ואלהים
 ואלהי ואלהיו ודומיהם וכן אותיות בלב כמו באלהים לאלהים באלהים
 ובאין כן בעבור נחות האלף כאשר אבאר אחר כן בשמוש יג בבאור
 יאותיות בלב

השמוש השביעי

הוא שמוש ויו ההפוך דל המחפכת העבר לעתיד והעתיד לעבר ואין צריך
 להאריך בבאורה כי כבר בארתי כל הינה ונקודתה במאמר א מספר
 הבחור בעקר ה והנה היא תנקד בכל הנקודות שתנקד בהן ויו החבור
 כשתבא בפעלים גם בשמות חוץ מבצירי כי לא תבא לעולם ויו ההפוך בצירי
 השמוש בפעלים

השמוש השמיני

הוא שמוש כף המורה על דמיון והשוואת דבר לדבר ולכן נקראת כף הדמיון
 כמו והיה בעם ככהן כעבד כאדוניו וכו' ישעיה כד יא כפין רצופים
 שבפסוק זה הוא כלם כפי הדמיון הם וכן כמוני כמוך כעמי בעמך
 כסוסי כסוסך מלבים וכן דרך המקרא כשרוצה להשוות שני
 דברים יחד להטיל כף הדמיון בשני הדברים הנשואים וזה לקצר הלשון
 והמשל כי אם היה אומר והיה העם ככהן היה משמע שהעם יהיה ככהן אבל
 הכהן לא יהיה בעם עכשיו שאמר בעם ככהן הרי הוא כאילו אמר והיה העם
 ככהן והכהן בעם וכן כמוך כפרעה ראשית מד הרי הוא כאילו אמר
 אמתה כפרעה ופרעה כמוך והנה נקודת הכף עם נקודת הלמד והבית אפוא
 אחר כך יחד כידוע אחר לשלשיתם בנקודתם:

השמוש התשיעי

הוא שמוש השני של כף והוא המורה על שיעור מספר או מדה מה
 ולכן נקראת כף השיעור כמו כאלפים איש יהושע ד ובאמתים על
 פני האדמה במדבר יא ונקודתה כנקודת כף הדמיון אין הפרש ביניהם
 אלא לפי הענין צריך להכיר זו מזו ולכן פירש רש"י על והיא כפורחת ראשית
 מ הומה לפורחת רוצה לומר שאינה כף הדמיון וכן כה אמר יי כחצות
 הלילה שמות יב היא כף השיעור לפי דעת רבותינו ול עיין במה שפירש
 רש"י שם

השמוש העשירי

הוא שמוש הלמד המורה להכאת או נתינת דבר אל העצם כמו לארזני
 לעשו ראשית לב לעם לציים תלים וכן כל לו ה'ד ולי ולתם וכו' ו
 והרומיים קוראים לזה השמוש דאטיבו לשון נתינה

השמוש האחד עשר

הוא השמוש השני של הלמד והוא שמוש המורה על ענין של או קנין מה

כְּמוֹ וְאִמְרַתְּם לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב רֵאשִׁית לֵב לַיִּי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תְּלִים כֹּד
 וְכֵן כָּל מִזְמוֹר לְדָוִד תְּלִים ג' וְדוּמְיָהּ וְכֵן כְּשֵׁיִם מְכוּמְלוֹת לּוֹ וְלֶךְ וְלִי וְלָהֶם
 וְכוּלִי אֶל מַלְתֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל
 וְכָל אֲשֶׁר לוֹנְתָן בִּידֵי רֵאשִׁית לֵט כֹּל אֲשֶׁר אֶתְהַרְוֶאֶה לִי הוּא רֵאשִׁית לֵא
 יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ רֵאשִׁית לֵג' וְדוּמְיָהּ וְנִמְצְאָה לְמַד מִשְׁמֶשֶׁת בְּמִקוֹם
 בְּשִׁבְלֵי כְמוֹ וְאִמְרַתְּ פִּרְעֹה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂמוֹתֵינִי אֲמַרְלִי אֲחִי הוּא רֵאשִׁית
 ג' וְדוּמְיָהּ מַעֲשִׂים לְכֹן אֵין לְהִבְיָא מֵהֶם רֵאִיָּה

השמוש השנים עשר

הוּא שְׂמוֹשׁ הַבַּיִת הַמְזוֹרָה עַל עֵינֵי עַם וְנִקְרָאת בַּיִת הָעוֹר לְפִי שְׂבַע עוֹרֵי
 וְכַאֲמֻצְעֵתוֹ תְּשִׁלֵּם הַפְּעוּלָה הַזֹּאת כְּמוֹ בְּחֶרֶב וּבְקֶשֶׁתִי רֵאשִׁית מִט שֶׁהוּא
 כְּמוֹ עַם חֶרֶב וְעַם קֶשֶׁתִי וְכֵן בְּאֵלֶּיךָ נִעֲשֶׂה חֵיל תְּלִים ס' רִצְצָה לְוַמֵּר
 בְּעוֹר הָאֵלֶּיךָ וְנִקְרָאתָ אֲבָאֵר אַחַר כֵּךְ עַם נִקְרָאת הַכֹּף וְהַלְמַד כִּי דִין
 אֶחָד לְשִׁלְשֶׁתָם בְּנִקְרָאתָם

השמוש השלשה עשר

הוּא שְׂמוֹשׁ הַשְּׁנַיִם שֶׁל הַבַּיִת וְהוּא הַשְּׂמוֹשׁ הַמְזוֹרָה עַל עֵינֵי תוֹךְ אוֹ קֶרֶב וְעַל
 בֶּן קְרָאוֹ לִבַּיִת הַכֹּלִי כְּבַיִת שֶׁל כְּבִית וּבִשְׂרָה רֵאשִׁית לֵט וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים
 שְׂמוֹת ז' וְדוּמְיָהּ וְנִרְאָה לִי שֵׁשׁ עוֹד שְׂמוֹשׁ מִיּוֹחַד לְבַיִת וְהוּא הַשְּׂמוֹשׁ
 הַמְזוֹרָה עַל הַדְּבֻק אוֹ הַנְּגִיעָה כְּמוֹ וְדָבַק בְּאֶשְׁתּוֹ רֵאשִׁית כ' הַנּוֹגַע בְּהַר
 שְׂמוֹת יט וְתַמְהָה לְמַה לֵּא דְבָרוֹ הַמְדַקְדָּקִים מִזֶּה הַשְּׂמוֹשׁ דְּבָר כָּל הַסְּפָרִים
 אֲשֶׁר רֵאִיתִי אֵינִי גַם נִמְצְאִים שְׂמוֹשִׁים אַחֵרִים לְשִׁבְעַת הַאֲוִיּוֹת הַנּוֹכְרוֹת
 אֲמֵנָם אֵלֶּי שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵת שְׂמוֹשִׁים אֲשֶׁר כְּתוּבִים הֵם הָעֶקֶר וְהַשְּׂמוֹשִׁים הָאֲחֵרִים
 מְפָלִים לָהֶם וּבְטָלִים בְּמַעֲוָטָם וְהַנְּגִיעָה אֲבָאֵר נִקְרָאת אוֹתֵי יוֹת כֹּל
 הַנּוֹכְרִים יוֹד בְּכָלֵל אַחַד כִּי נִקְרָא אַחַד לְשִׁלְשֶׁתָם

דַּע כִּי נִקְרָאתָם הַעֲצָמִית הוּא הַשּׁוֹא כְּמוֹ בְּרַבֵּר לְרַבֵּר בְּרַבֵּר וְאֶפְּלוֹ עַל
 אַחֵהּ

אחעה כמו באיש לאיש באיש ואם יבא אחריהם אות שואית הם בחירק כמו
כראובן לראובן כראובן אבל כשתבאנה על יוד שואית תנוח היוד כמו
ביהודה ובירושלים וכן עם היו כמו לוי ויהודה ודומיהם ואם תבאנה על
אחעה הנקודות בחטף פתח יהיו גם הם כפתח כמו בעברים בעברים
לעברים ואם יהיו אחעה בחטף סגול יהיו הם בסגול כמו ואוילים לאויל
אבל על לשון אלהות הם בצרי כאשר כתבתי בשמוש ו והנה יש דין אחד
לאותיות כלב כאשר יבאו על הא הידיעה תעדר אז ההא והוטלה תנועתה
על אותיות כלב אשר לפניו והמשל בבית לבית בבית הראוי כהבית
להבית כהבית כמו שנמצא ייבהשמים חסוד תלים ויבדילים אמציה
להגדור דבריהימים ודומיהם מעשים והסורים והנה כל דיכי הנקודות
שיש להא הידיעה כאשר כתבתי בשמוש הרביעי הם כוללים גם כן אותיות
כלב כאשר יבאו לידיעה ואין צריך להאריך אמנם אותיות כלב המשמשים
במקור יש להם דינים והוראות מיוחדים וכבר בארתים בספר הבחור
במאמר א בעקר:

נשלם פרק השמושים

חוק